

K N I P S E L K R A N T

Maart 2026



01. Rotterdamse rekentool toont het voordeel van werken

Stijn Vos Binnenlands Bestuur 3 februari 2026

Wethouder Tim Versnel spreekt van een 'schadelijke mythe' dat werken na een bijstandsuitkering niet zou lonen.



Campagne voor de rekentool - Gemeente Rotterdam

De gemeente Rotterdam heeft een rekentool gelanceerd waarmee bijstandsgerechtigden kunnen uitrekenen hoeveel ze erop vooruitgaan als ze starten met een betaalde baan. Volgens de gemeente denken te veel inwoners in de bijstand dat werken financieel niet loont. Dat is een mythe die de gemeente hiermee wil doorbreken.

Via de werkcoach

De rekentool is niet zomaar online beschikbaar. Rotterdammers die ervan gebruik willen maken moeten een afspraak maken met hun 'werkcoach' om inzicht te krijgen in hoeveel ze erop vooruit gaan als ze aan het werk gaan. Het gaat om best een complexe rekensom, omdat ook rekening wordt gehouden met bijvoorbeeld veranderingen in toeslagen en vrijstellingen.

Meer dan geld

Tegelijkertijd maakt Rotterdam in de nieuwe campagne ook duidelijk dat werk meer is dan alleen het salaris. 'Het geeft structuur, je komt onder de mensen en je voelt dat je meedoet en wordt gewaardeerd. Juist omdat die opbrengst lastig in cijfers te vangen is, beginnen we bij wat wél concreet te maken is: het verschil tussen uitkering en salaris van je werk.'

'Schadelijke mythe'

Wethouder Tim Versnel spreekt van een 'schadelijke mythe' dat werken niet of nauwelijks zou lonen. De gemeente verwijst daarbij onder andere naar onderzoek van de Erasmus

Universiteit waaruit blijkt dat 94 procent van de bijstandsgerechtigden er fors op vooruitgaat als zij vanuit een uitkering een baan gevonden hebben. Voor mensen die naast een uitkering al een bijbaan hadden is dat percentage wel lager, zo'n 82 procent.

Overheid houdt het zelf in stand

Tegelijkertijd zijn er ook rapporten die erop wijzen dat de mythe waar Versnel naar verwijst in stand wordt gehouden door het complexe stelsel van toeslagen, belastingen en uitkeringen, waardoor vooral mensen met lage inkomens heel lastig kunnen inschatten hoe hun besteedbaar inkomen verandert wanneer ze aan het werk gaan. Het is dus de overheid zelf die voor deze verwarring zorgt.

02. Branchevereniging voorziet toename schulden door coalitieplannen

[Stijn Vos](#) Binnenlands Bestuur 3 februari 2026

De NVVK vraagt zich af of de 150 miljoen die de coalitie beschikbaar stelt genoeg is om effecten van de bezuinigingen te compenseren.



ANP/Harold Versteeg

Met de plannen van de nieuwe coalitie dreigt een toename van armoede en schulden. Dat voorziet de NVVK, de branchevereniging voor financiële hulpverlening. Hoewel D66, CDA en VVD structureel 150 miljoen euro per jaar willen vrijmaken voor armoede- en schuldenbeleid, vinden er tegelijkertijd ingrepen plaats in de sociale zekerheid die juist het risico vergroten dat mensen in armoede of schulden terechtkomen. Het aandeel kinderen dat geboren wordt in gezinnen met schulden zit al in de lift.

Bezuinigen op de sociale zekerheid

Met name de beoogde verkorting van de WW van twee jaar naar één jaar zorgt mogelijk voor een toename in het aantal mensen dat leeft in armoede of kampt met schulden, denkt de NVVK. Het kan mensen sneller richting de bijstand bewegen. De NVVK noemt het bijstandsregime 'complex en onzeker' en stelt dat het schulden in de hand werkt. [Eerdere onderzoeken](#) van onder andere ESB laten ook zien dat de bijstand een veelvoorkomende bron van schulden is en dat de overheid de meest voorkomende schuldeiser is.

Welke maatregelen?

Hoewel de NVVK zegt blij te zijn met de nieuwe investering van 150 miljoen euro structureel, is het volgend de branchevereniging onduidelijk waar dat geld precies voor gebruikt gaat worden. Zo is er al een samenhangend beleidspakket opgesteld via het Interdepartementaal Beleidsonderzoek naar de schuldenketen, wat klaar ligt voor uitvoering. Uit het coalitieakkoord blijkt echter niet of de gelden die de coalitie beschikbaar wil stellen ook zullen worden ingezet voor deze specifieke beleidsplannen.

Preventie

Juist preventie van schulden is volgens de NVVK heel belangrijk. 'Het is onacceptabel dat hulpverleners achteraf schade moeten herstellen terwijl betere bescherming vooraf mogelijk was.' Zoals het er nu voor staat lijkt het er echter op dat de overheid enerzijds investeert in het terugdringen van armoede en schulden, maar anderzijds wel bezuinigd op uitkeringen. De NVVK vraagt zich zelfs af of de 150 miljoen die de coalitie beschikbaar stelt wel genoeg is om de effecten van de schade die elders wordt veroorzaakt te compenseren.

ESB onderzoek

Dat er iets gedaan moet worden aan de armoede in Nederland blijkt ook maar weer eens uit een [rapport dat ESB vandaag publiceerde](#). Onderzoekers van ESB vonden dat het aandeel kinderen dat wordt geboren in gezinnen met problematische schulden de afgelopen jaren is toegenomen, van negen procent naar twaalf procent. De afgelopen drie jaar werden er 52.000 kinderen geboren in een gezin met geregistreerde problematische schulden. Veel kinderen die zo opgroeien ervaren hiervan negatieve effecten op de gezondheid. Ook is hun perspectief in het leven vaak beperkter.

03. Coalitie biedt veel te weinig om dakloosheid te keren

Koen Enneking Binnenlands Bestuur 3 februari 2026

Branchevereniging Valente vindt het 'onbegrijpelijk' dat het Nationaal Actieplan Dakloosheid in het coalitieakkoord geheel ontbreekt.



Foto: Henriëtte Guest/ANP

Het coalitieakkoord van D66, CDA en VVD schiet tekort om de stijgende dakloosheid en toenemende tweedeling in Nederland daadwerkelijk aan te pakken. Dat stelt Maarten Hijink, directeur van Valente, de branchevereniging van organisaties die dak- en thuislozen ondersteunen. 'Het is goed dat de woningnood wordt aangepakt, maar het ontbreken van stevige maatregelen voor dakloosheid en bestaanszekerheid is moeilijk te begrijpen', zegt hij.

Volgens Hijink zijn de wooncrisis en dakloosheid urgent, maar loopt het akkoord daar te veel op achter. 'Zonder stevige maatregelen gericht op Wonen Eerst, een stabiel inkomen en bestaanszekerheid komen juist mensen in kwetsbare posities opnieuw in de kou te staan', aldus de directeur.

'Veel te laat'

Valente is positief over de aangekondigde maatregelen en extra investeringen in betaalbare woningen en over de expliciete koppeling met de huisvesting van aandachtsgroepen. Tegelijkertijd plaatst de vereniging kanttekeningen bij het moment waarop de extra middelen beschikbaar komen. Dat deze pas vanaf 2029 worden ingezet, noemt Valente 'veel te laat', gezien de snel olopende dakloosheid en de ambitie om in 2030 dakloosheid in Nederland te beëindigen.

Betaalbare woningen

Daarnaast wil het aankomende kabinet procedures voor de verkoop van corporatiewoningen vereenvoudigen om investeringen in onder meer nieuwbouw mogelijk te maken. Valente waarschuwt dat dit juist kan leiden tot een afname van het aantal betaalbare woningen. Ook vindt de branchevereniging het 'onbegrijpelijk' dat het Nationaal Actieplan Dakloosheid in het coalitieakkoord geheel ontbreekt.

Zorg en sociale zekerheid

Verder maakt Valente zich zorgen over de voorgenomen ingrepen in de zorg en sociale zekerheid. Het volgende kabinet wil onder meer het eigen risico verhogen, de duur van de WW verkorten van twee naar één jaar en de Inkomensvoorziening Volledig Arbeidsongeschikten (IVA) afschaffen. Volgens de vereniging raken deze maatregelen juist mensen in kwetsbare posities.

Valente noemt het positief dat de coalitie inzet op meer bemoeizorg, maar benadrukt dat onduidelijk is of hiervoor meer financiële middelen en wettelijke waarborgen beschikbaar komen.

04. De rol van het sociaal domein in de fysieke leefomgeving

[Wyzer](#) Binnenlands Bestuur 29 januari 2026

De inrichting van onze leefomgeving bepaalt in hoge mate hoe we wonen, leven en elkaar ontmoeten.



© Beeld: Wyzer

De inrichting van onze leefomgeving bepaalt in hoge mate hoe we wonen, leven en elkaar ontmoeten. Toch worden beslissingen over de fysieke ruimte, zoals woningbouw, infrastructuur en openbare ruimte, vaak los genomen van sociale vraagstukken. Dat is zonde, want beide domeinen kunnen veel van elkaar leren, volgens adviseur Mayan Oomkes, projectleider bij gemeente Neder-Betuwe.

Samenwerken vanuit verschillende werelden

Vanuit het sociaal domein invloed uitoefenen op de leefomgeving kan een belangrijke bijdrage leveren aan het behalen van sociale doelen, zoals gezondheid, ontmoeting en inclusie. Daarvoor is nauwe samenwerking met het fysieke domein essentieel. Tegelijkertijd brengt die samenwerking een spanningsveld met zich mee.

Het sociaal domein werkt vaak met flexibele en aanpasbare dienstverlening, gericht op mensen en hun specifieke context. Het fysieke domein daarentegen richt zich op langdurige ingrepen in de ruimte: wegen, woningen, infrastructuur en groen. Deze keuzes liggen vaak voor tientallen jaren vast en zijn daardoor minder eenvoudig bij te sturen. Juist daarom is het zo belangrijk dat sociale belangen vroegtijdig worden meegenomen in fysieke plannen.

Wat kan het sociaal domein leren van het fysieke domein?

In het fysieke domein wordt gewerkt met duidelijke, objectieve eisen. Denk aan normen voor waterafvoer, drainage, verkeersveiligheid, bodemkwaliteit of infrastructuur. Deze toetsingskaders zorgen voor helderheid en houvast bij besluitvorming.

In het sociaal domein zijn dergelijke objectieve normen veel minder gebruikelijk. Eisen zijn vaak subjectiever en daardoor op meerdere manieren te interpreteren. Toch zijn er gemeenten die hier al stappen in zetten. Zo werkt de gemeente Neder-Betuwe met een speelruimteplan, waarin is vastgelegd hoeveel speelvoorzieningen er per aantal vierkante meters beschikbaar moeten zijn. De gemeente Den Haag hanteert bijvoorbeeld duidelijke parameters voor het aantal huisartsen per aantal inwoners.

Dit soort referentienormen bieden kansen. Door vooraf vast te leggen hoeveel maatschappelijke voorzieningen wenselijk zijn per woning of woonwijk, kunnen sociale belangen steviger worden meegewogen bij ruimtelijke ontwikkelingen. Neem je deze normen op in een toetsingskader, dan voorkom je dat voorzieningen als eerste verdwijnen wanneer er concessies nodig zijn.

Tegelijkertijd is het belangrijk om te benadrukken dat referentienormen niet één-op-één overdraagbaar zijn. Een stedelijke gemeente als Den Haag vraagt om andere maatstaven dan een plattelandsgemeente als Neder-Betuwe. Elke gemeente moet dus eigen, passende normen ontwikkelen, afgestemd op de lokale context.

Wat kan het fysieke domein leren van het sociale domein?

Het fysieke domein kan op zijn beurt leren van de mensgerichte blik van het sociaal domein. Sociale vraagstukken vragen om maatwerk, flexibiliteit en oog voor context. Niet alles laat zich vangen in vaste normen en regels. Juist die gevoeligheid voor verschillen tussen mensen en wijken is waardevol bij het inrichten van de leefomgeving.

De kracht zit in het combineren van beide perspectieven. Wanneer sociale en fysieke argumenten gelijkwaardig worden gewogen, ontstaat er ruimte voor betere, integrale oplossingen. Dat vraagt wel om het vermogen om over het eigen taakveld heen te kijken en elkaars werkwijze te begrijpen.

Praktische verschillen en wederzijds begrip

Naast inhoudelijke verschillen zijn er in diverse gemeenten ook praktische verschillen tussen de domeinen: in de taal die wordt gesproken, maar ook in de wijze waarop een afdeling is georganiseerd. In het fysieke domein komt het regelmatig voor dat medewerkers hun uren schrijven op de projecten waaraan ze werken. Daardoor is het lastiger om buiten projecten om met elkaar te sparren of mee te denken. Zoiets praktisch kan leiden tot ruis en misverstanden.

Door elkaar beter te leren kennen en inzicht te krijgen in elkaars werkwijze, ontstaat begrip. Dat maakt het mogelijk om samen te zoeken naar nieuwe vormen van samenwerking die voor beide domeinen werkbaar zijn.

Samen bouwen aan groei

Een mooi voorbeeld van deze samenwerking is de intaketafel van de gemeente Neder-Betuwe, ingericht in het kader van de Omgevingswet. Aan deze tafel nemen medewerkers uit zowel het sociale als het fysieke domein deel. Ieder beoordeelt initiatieven vanuit de eigen expertise. Die inzichten worden vervolgens samengebracht in één integraal advies voor de initiatiefnemer.

Aan de intaketafel komen complexe ruimtelijke ontwikkelingen voorbij, zoals de bouw van een nieuwe woonwijk of de aanleg van een recreatieterrein. Juist bij dit soort initiatieven is het waardevol om sociale en fysieke belangen vanaf het begin samen te wegen.

Een gezamenlijke verantwoordelijkheid

Sturen vanuit het sociaal domein op fysieke ontwikkelingen blijft een zoektocht. Door de duidelijke afwegingskaders in het fysieke domein en het ontbreken daarvan in het sociale domein bestaat het risico dat sociale thema's ondersneeuwen, vooral wanneer er moeilijke keuzes gemaakt moeten worden.

Toch biedt samenwerking grote kansen. Thema's als ontmoeting, onderlinge hulp, sociale netwerken en gezond leven kunnen een plek krijgen in de inrichting van de buitenruimte. Denk aan rolstoeltoegankelijke routes, de nabijheid van basisvoorzieningen of openbare ruimtes die uitnodigen tot contact tussen inwoners.

Uiteindelijk werken we binnen gemeenten allemaal aan hetzelfde doel: een leefbare, gezonde en inclusieve omgeving voor inwoners. Dat vraagt om fysieke eisen aan leefbaarheid én om een sociaal domein dat nadrukkelijk positie kiest en zijn perspectief inbrengt. Alleen door samen op te trekken, bouwen we aan duurzame groei.

05. Spreidingswet en voorrang statushouders blijven, voor nu

[Stijn Vos](#) Binnenlands Bestuur 30 januari 2026

Voor zowel de spreidingswet als het verlenen van voorrang aan statushouders geldt dat de nieuwe coalitie ze op termijn ziet verdwijnen.



ANP/Huisman Media

De nieuwe coalitie van D66, CDA en VVD wil de spreidingswet voorlopig in stand laten. Dat staat in het vanmiddag gepubliceerde coalitieakkoord. Wel vinden de drie coalitiepartners dat de wet op termijn mag verdwijnen, wanneer er voldoende vaste en flexibele opvangplekken van het COA zijn. Ook mogen gemeenten voorlopig zelf blijven bepalen of zij statushouders voorrang willen geven bij de toekenning van een huurwoning.

Verbod op voorrang

Het beperken van de mogelijkheid om statushouders voorrang te geven op een sociale huurwoning was een plan van het inmiddels demissionaire kabinet. Woonminister Mona Keijzer werkt al langere tijd aan een wetsvoorstel dat dit moet regelen, ondanks kritiek door onder andere de Raad van State. Die noemde het voorstel [discriminerend](#) en in strijd met de Grondwet.

Voorlopig mag het

De nieuwe coalitie is op dit moment geen voorstander van het verbod op voorrang. Wel schrijven de drie partijen dat voorrang voor statushouders 'in bepaalde gemeenten' steeds meer knelt, met name omdat Nederlanders te lang op een wachtlijst staan. Echter, zolang er geen goed alternatief is om statushouders te huisvesten, blijft het aan gemeenten om zelf voorrangbeleid te maken.

Uiteindelijk wel afschaffen

Door de asielinstroom te verminderen, meer huizen te bouwen en alternatieve huisvesting te realiseren voor statushouders die een AZC verlaten, wil de nieuwe coalitie het achterliggende probleem oplossen. 'Zodra deze alternatieve huisvesting er in voldoende mate is, zal de mogelijkheid van voorrang voor statushouders in sociale huurwoningen niet langer wettelijk mogelijk zijn.'

Spreadingswet voorlopig in stand

Ook de spreadingswet moet voorlopig blijven, vinden D66, CDA en VVD. Dit op nadrukkelijk verzoek van gemeenten en uitvoeringsorganisaties in het asielsysteem. De wet moet zorgen voor een 'rechtvaardige verdeling over gemeenten'. Als er genoeg vaste en flexibele opvangplekken zijn wordt inzet van de wet volgens de nieuwe coalitie overbodig.

06. Verbouwing vroegere Ambachtsschool van start

Nieuwsbrief gemeente Sittard-Geleen 5 februari 2026

De verbouwing van de vroegere Ambachtsschool is begonnen. Het karakteristieke gebouw wordt verbouwd tot een eigentijds appartementengebouw met 74 appartementen. Eind 2027 moeten de woningen klaar zijn.



Dit is echt een bijzonder moment, dit mooie historische gebouw verdient een passend tweede leven.

Wethouder Leon Geilen, gemeente Sittard-Geleen en directeur-bestuurder Janine Godderij, ZOwonen, gaven het startschot voor de werkzaamheden. Met dit project krijgt een historisch gebouw een nieuwe toekomst en komt er meer betaalbare woonruimte dicht bij het centrum.

Leon Geilen: "Dit is echt een bijzonder moment, dit mooie historische gebouw verdient een passend tweede leven. Dat bleek in de praktijk nog niet zo makkelijk. Na vele jaren van haalbaarheidsonderzoeken is het nu dan toch zo ver dat we hier staan voor het spreekwoordelijke startschot."

In het vernieuwde gebouw komen zowel sociale huurwoningen als middenhuur. Hierdoor ontstaat een mix van bewoners, van starters tot senioren. Bij de verbouwing blijft het monumentale karakter behouden en worden duurzame technieken toegepast.

07. Gemeente worstelt met groot gezin vluchteling

Door: Emile Kossen de Telegraaf 9 februari 2026

Gemeente zijn verplicht huurwoningen te vinden voor statushouders en hun nareizende familieleden. Maar bij het forse aantal grote asielgezinnen is dat lastig. Er wordt gekeken naar creatieve oplossingen.

Voor grote statushoudersgezinnen komen maar heel zelden woningen beschikbaar, schrijft het gemeentebestuur van Delft. Op de wachtlijst voor een sociale huurwoning staan daar nog enkele gezinnen van meer dan zeven mensen en een groot gezin van negen personen. Een simpele oplossing is er niet en dus vragen Delftse bestuurders om hulp en advies aan andere gemeenten, aan de provincie, de VNG en het Centraal Orgaan opvang asielzoekers.

Rondgang

De Telegraaf deed een rondgang langs de vijf grootste gemeenten en acht middelgrote gemeenten verspreid over het land. Van Maastricht tot Groningen en van Eindhoven tot Leeuwarden: allemaal zeggen ze een flinke kluit te hebben aan het huisvesten van grote asielzoeker-families. Zo staan er alleen op die plekken al meer dan 170 grote gezinnen van minimaal zes personen op de wachtlijst.

Door het hele land is er een huizentekort en grote woningen zijn er amper. De nieuwkomers aan een passende, betaalbare woning helpen is een taak waartoe alle 342 gemeenten wettelijk verplicht zijn. Het Rijk bepaalt per half jaar hoeveel statushouders elke gemeente onderdak moet bieden; het COA koppelt de bewoners daarna aan gemeenten.

Rotterdam

Gemeenten doen hun best. De ondervraagde gemeenten wisten vorig jaar 165 grote gezinnen te huisvesten. Rotterdam vervulde de hele wettelijke opdracht, door in 2025 meer dan duizend statushouders te plaatsen. Maar het aantal na-reizigers is hoog en grote families blijven zich melden. Nog zo'n 53.000 na-reizigers wachten in het buitenland op groen licht van de IND. Gemeente komen met creatieve oplossingen. Bijvoorbeeld door meer muren in bestaande huizen te plaatsen, dakkapellen toe te voegen en zolders om te bouwen tot extra slaapkamers.

08. Toeslagenouders opnieuw in de schulden door goedbedoelde betaalpauze

NOS Nieuws•vandaag, 9 februari 2026

Het leek jaren geleden een goed idee: de gedupeerden van de toeslagenaffaire rust gunnen door ze even geen rekeningen van de Belastingdienst en Dienst Toeslagen te laten betalen. Maar niet alle ouders waren zich ervan bewust dat hun schuld daarmee wel bleef staan en zelfs verder opliep. Meerdere gedupeerden zitten nu opnieuw met een grote schuld, blijkt uit een rondgang van de NOS.

Hoeveel gedupeerden er precies achterstanden hebben, kan het ministerie van Financiën niet zeggen. Wel laat een woordvoerder weten dat van alle mensen die zijn beoordeeld, zo'n 40 procent een schuld heeft bij de Belastingdienst of Dienst Toeslagen. Bij bijna een derde van hen is het bedrag hoger dan 5000 euro.

100.000 mensen hadden pauzeknop

De [pauzeknop](#) werd in 2021 op verzoek van de Tweede Kamer ingesteld. Iedereen die zich als gedupeerde in de toeslagenaffaire aanmeldde, kreeg [automatisch een betaalpauze](#) om rust te brengen in hun situatie. In dat jaar is ook besloten om gedupeerden 30.000 euro compensatie te geven.

Het was eigenlijk de bedoeling de pauze maar één jaar te laten duren, juist om te voorkomen dat schulden zich zouden opstapelen. Maar door de coronacrisis en de vertraagde afwikkeling van de toeslagenaffaire duurde de pauze veel langer. De diensten zijn pas vorig jaar begonnen met op grote schaal invorderen bij de 100.000 mensen met zo'n pauzeknop.

In 2021 waren er meerdere protesten van Toeslagenouders

Die invordering komt voor een deel van de gedupeerden als donderslag bij heldere hemel. Zij moeten in één keer alle achterstanden over meerdere jaren terugbetalen.

Doordat het gaat om allerlei belastingen (van inkomstenbelasting tot motorrijtuigenbelasting) en toeslagen (van zorgtoeslag tot kind gebonden budget), kan het bedrag snel oplopen. De 30.000 euro compensatie is intussen vaak al lang uitgegeven.

Helga kan groot bedrag niet betalen aan Belastingdienst

Advocate Pauline Ros, die tientallen gedupeerden van de toeslagenaffaire bijstaat, kreeg afgelopen tijd heel wat telefoontjes erover. "Mensen zijn in paniek, vanwege alle blauwe enveloppen. Het doet ze weer helemaal denken aan de toeslagenaffaire."

Volgens het ministerie van Financiën zijn mensen op de website, in gesprekken en via jaarlijkse brieven op de hoogte gesteld. En met succes: het merendeel van de mensen met een pauzeknop heeft afgelopen jaren wél de aanslagen en beschikkingen betaald.

Toch zijn er tal van gedupeerden die zeggen echt niet te zijn geïnformeerd. Ze zeggen die brieven bijvoorbeeld niet te hebben gehad. Of ze belden de Belastingtelefoon erover, die ze vervolgens niet verder kon helpen. Zo raakten ze het spoor bijster over welke schulden nog openstonden.

"Ik bleek bij het afrekenen opeens niet genoeg saldo te hebben. De Belastingdienst had tienduizenden euro's van mijn rekening afgeschreven, vanwege oude belastingaanslagen waarvan ik helemaal niet wist", vertelt een consultant, die tot haar grote schrik bijna een ton schuld bleek te hebben.

Je kon zien aankomen dat mensen weer in de problemen zouden komen.

Inge van Dijk, Kamerlid CDA

"Je moet niet onderschatten dat we afgelopen jaren in een rollercoaster van emoties zaten, en weer financieel moesten leren plannen", zegt voormalig NSC-Kamerlid Faith Bruyning, die ook een flink bedrag moet terugbetalen. "Aan deze schulden heb je niet gedacht, omdat er vijf jaar radiostilte over is geweest."

Ook bij huidige Kamerleden zijn er zorgen. "Een pauzeknop betekent niet dat je die ouders financieel kan loslaten", vindt CDA-Kamerlid Inge van Dijk. "Ik vind dat je eigenlijk op voorhand kon zien aankomen dat mensen weer in de problemen zouden komen."

Wat wordt wel en niet kwijtgescholden?

Iedereen die zich aanmeldde als mogelijke gedupeerde in de toeslagenaffaire kreeg een pauze bij de Dienst Toeslagen en de Belastingdienst. Dat geldt ook voor toeslagpartners.

Zo'n 100.000 mensen hebben zo'n pauzeknop gekregen. Daar zitten ook tienduizenden mensen bij die uiteindelijk niet gedupeerd bleken. Zij moeten alle openstaande schulden alsnog betalen.

Bij gedupeerden zijn de schulden tot en met 2020 grotendeels kwijtgescholden. Achterstanden die vanaf 2021 zijn ontstaan, moeten wel worden terugbetaald.

Afgelopen jaar hebben 45.000 mensen gehoord dat de invorderingen weer starten. De rest zal ergens dit jaar bericht krijgen.

Het ministerie van Financiën is in 2024 een groot project gestart om de bedragen op een goede manier te innen. Medewerkers bellen bijvoorbeeld ouders persoonlijk op als de schulden heel hoog zijn.

Dat ook op het ministerie bekend was dat niet alle ouders weet hadden van die schuld, blijkt uit de belinstructies die medewerkers kregen. "De meeste ouders zijn niet goed op de hoogte of ze openstaande bedragen hebben", staat in een belscript. "Bij deze gesprekken kan het gebeuren dat ouders emotioneel of boos reageren."

'Grote stress'

Als gedupeerden hun nieuwe schulden niet kunnen betalen, kunnen ze een betalingsregeling of kwijtschelding aanvragen. "Maar omdat de regels daarvoor streng zijn, zitten ze opnieuw in grote stress", zegt advocaat Ros.

Zij hoopt daarom dat de Belastingdienst en de Dienst Toeslagen, vanwege de uitzonderlijke omstandigheden, gedupeerden sneller betalingsregeling kunnen geven en dat die ook een langere looptijd heeft. "Mijn cliënten begrijpen dat ze dit moeten terugbetalen en willen dat ook. Daarom hopen ze op een oplossing."

09. Inburgering: doorlopende lijn van opvang naar participatie

VNG (bron: Pont Zorg en Sociaal 5 Februari 2026)

Wat de rol van gemeenten betreft, zijn de eerste ervaringen met de Wet inburgering 2021 overwegend positief. Wel vragen we in onze inbreng aan de Kamer nog aandacht voor de samenhang met de asielketen en participatie, het nakomen van financiële afspraken, en de 135.000 Oekraïners in Nederland.



Sterkere samenhang met asielketen en participatie

We dringen aan op een aanpak waarin asielzoekers vanaf dag 1 kunnen starten met taal, participatie en werk. Vroege arbeidstoeleiding is cruciaal voor succesvolle integratie, het benutten van talent en het versterken van maatschappelijk draagvlak.

We vragen het rijk om gemeenten een duidelijke wettelijke taak en voldoende structurele middelen te geven om asielzoekers al tijdens de opvang naar werk te begeleiden. En om juridische en praktische factoren die snelle arbeidsdeelname belemmeren, weg te nemen.

Ook uit recent onderzoek van de Algemene Rekenkamer blijkt dat de inburgeringswet nog onvoldoende leidt tot betaald werk op niveau.

Nakomen financiële afspraken door het rijk

De financiële middelen voor de Inburgeringswet zijn ontoereikend voor gemeenten. Dit wordt bevestigd in het betaalbaarheidsonderzoek. We verzoeken het rijk daarom dringend om de bestuurlijke afspraken over compensatie voor gemeenten na te komen door het tekort in 2025 en 2026 op te lossen in de voorjaarsnota. En om de bekostigingssystematiek aan te passen zodat die meebeweegt met de aantallen inburgeraars.

Oekraïense ontheemden in Nederland

Ook vragen we aandacht voor de ongeveer 135.000 Oekraïners die in Nederland verblijven. Nu de oorlog voortduurt, is de verwachting dat een groot aantal van hen langer in Nederland zal blijven. Daarom vragen we om een plan uit te werken zodat zij beter kunnen integreren door taal, werk en maatschappelijke begeleiding.

[Lees onze inbreng over integratie en maatschappelijke samenhang \(pdf, 239 kB\)](#)

10. 440.000 mensen met een beperking krijgen geen passende uitkering

[Redactie Binnenlands Bestuur 11 februari 2026](#)

Bijna de helft van de groep zit in de bijstand. De meerderheid moet het doen zonder financiële ondersteuning.



© ANP/Hollandse Hoogte/Hans van Rhoon

Ongeveer 440.000 mensen die niet kunnen werken door ziekte of handicap hebben geen recht op een arbeidsongeschiktheidsuitkering. Dat blijkt uit onderzoek door Spit in opdracht van *De Groene Amsterdammer* en *Trouw*. Van die groep zijn er ongeveer 200.000 aangewezen op een bijstandsuitkering. De rest ontvangt geen enkele financiële ondersteuning.

Cijfers

Deze conclusies trekken de dagbladen op basis van CBS-cijfers, waaronder de Enquête Beroepsbevolking. Een ander onderzoek van Arbeidsinspectie bevestigt het beeld en klantmanagers van gemeenten schatten de problematiek zelfs nog groter in. Zij zeggen

namelijk dat 63 procent van de bijstandsgerechtigden niet in staat is om te werken. Dat zou betekenen dat er in Nederland zelfs 268.000 mensen met een arbeidsbeperking in de bijstand zitten.

Al jaren zorgen

Al langere tijd zijn er zorgen over het feit dat een groot deel van de bijstandspopulatie bestaat uit mensen met chronische ziekten of beperkingen. Dit terwijl de bijstand bedoeld is als kort vangnet. In werkelijkheid wordt het voor veel mensen een permanente inkomensvoorziening. Zo vertelde de Haagse wethouder Arjen Kapteijns [in 2022](#) nog aan *Binnenlands Bestuur* dat voor slechts tien procent van de inwoners die langdurig in de bijstand zit betaald werk haalbaar is.

Geen oplossingen

In de tussentijd heeft bijvoorbeeld het Sociaal Cultureel Planbureau (SCP) [gepleit voor](#) een fundamentele herziening van de Participatiewet en zijn er ook hervormingen doorgevoerd, maar lijkt een passende Participatiewet voor arbeidsongeschikten nog steeds ver weg. Eind 2024 moest het kabinet concluderen dat er momenteel [geen betaalbare en uitvoerbare](#) oplossingen zijn. Hoewel datzelfde [in april vorig jaar](#) aangaf chronisch zieken uit de Participatiewet te willen halen, zijn er vooralsnog geen concrete oplossingen gevonden.

Groep verdubbeld

Uit de data blijkt [volgens Trouw en De Groene Amsterdammer](#) dat de groep sterk groeit. Sinds de invoering van de Participatiewet in 2015 is het aantal mensen dat zegt wegens ziekte of beperking niet te kunnen werken verdubbeld. Dat staat haaks op de doelstellingen van de wet, die juist ook bedoeld was om mensen met een arbeidsbeperking aan het werk te krijgen. Eén van de oorzaken is het strenger maken van Wajong. Daardoor zijn [meer jongeren](#) met een beperking in de bijstand beland.

11. Gevolgen coalitieakkoord voor gemeenten in beeld

VNG (bron: Pont Zorg en Sociaal) 6 Februari 2026

De VNG heeft het coalitieakkoord uitgebreid geanalyseerd en inzichtelijk gemaakt wat de plannen per beleidsterrein betekenen voor gemeenten. Positief is dat de coalitiepartijen de samenwerking met medeoverheden willen versterken. Toch valt op dat bepaalde ambities onvoldoende zijn onderbouwd.

Aandacht voor uitvoerbaarheid

Het coalitieakkoord zet sterker in op samenwerking met gemeenten en op aandacht voor uitvoerbaarheid. Uitvoerende partijen zouden eerder betrokken moeten worden bij nieuw beleid, zodat regels beter aansluiten op de praktijk. Dat biedt kansen voor beter werkbaar beleid in gemeenten. De komende periode wordt belangrijk om te zien of deze manier van werken ook echt wordt volgehouden bij nieuwe wetten en grote landelijke programma's.

Wonen

De woningbouwopgave krijgt hoge prioriteit, met een blijvende inzet op 100.000 woningen per jaar en aandacht voor betaalbaarheid. Voor gemeenten betekent dit een voortzetting van bestaande afspraken, maar ook extra druk op de uitvoering. Naast bouwen vraagt de groei

van wijken om investeringen in voorzieningen, mobiliteit en sociale samenhang. De financiering van gebiedsgerichte aanpakken en de inzet op grondbeleid zijn belangrijke randvoorwaarden, die in het akkoord nog beperkt zijn uitgewerkt.

Klimaat en energie

Het akkoord houdt vast aan de bestaande klimaatdoelen, maar verhoogt de middelen voor gemeenten niet. Dit raakt vooral de warmtetransitie, de aanpak van energiearmoede, verduurzaming van wijken en het uitvoeren van warmtenetten. Ook blijft onduidelijk hoe gemeenten moeten omgaan met netcongestie, omdat de nationale regie toeneemt maar lokale uitvoerbaarheid niet is uitgewerkt.

Aanhoudende druk in het sociaal domein

In het sociaal domein bevat het akkoord plannen voor vereenvoudiging van regelingen en hervormingen in zorg en sociale zekerheid. Voor gemeenten blijft de uitvoeringsdruk hoog. In de jeugdzorg worden wel hervormingen aangekondigd, maar zonder structurele oplossing voor de financiële tekorten. Ook binnen de Wmo is nog onduidelijk welke taken gemeenten precies krijgen en hoe deze worden bekostigd.

Rust en structuur in de asielopvang

De Spreidingswet blijft van kracht en de opvang moet structureler worden ingericht. Gemeenten behouden een centrale rol bij opvang, leefbaarheid en openbare orde. Voor statushouders komt meer ruimte voor tijdelijke en alternatieve huisvesting. Ook wordt ingezet op snellere participatie. De opvang van Oekraïense ontheemden blijft een grote opgave voor gemeenten, terwijl onduidelijk is wat er na 2027 gebeurt.

Onzekerheid rond maatschappelijke weerbaarheid

De ambitie is om buurtcrisisteamen en lokale noodlocaties te versterken, maar informatie over organisatie en financiering is blijft uit. Er is aandacht voor bedreigingen aan het adres van politici en publieke professionals, maar het is niet duidelijk of lokale bestuurders onderdeel worden van de voorgestelde versterking van het stelsel Bewaken en Beveiligen.

Digitalisering vraagt blijvende investeringen

De coalitiepartijen willen inzetten op betere digitale dienstverlening en digitale weerbaarheid. Gemeenten spelen hierin een centrale rol, omdat veel dienstverlening lokaal plaatsvindt en lokale overheden kwetsbaar zijn voor cyberdreiging. De plannen vragen om investeringen in systemen, vaardigheden en samenwerking tussen overheden. Het akkoord bevat nauwelijks afspraken over structurele middelen.

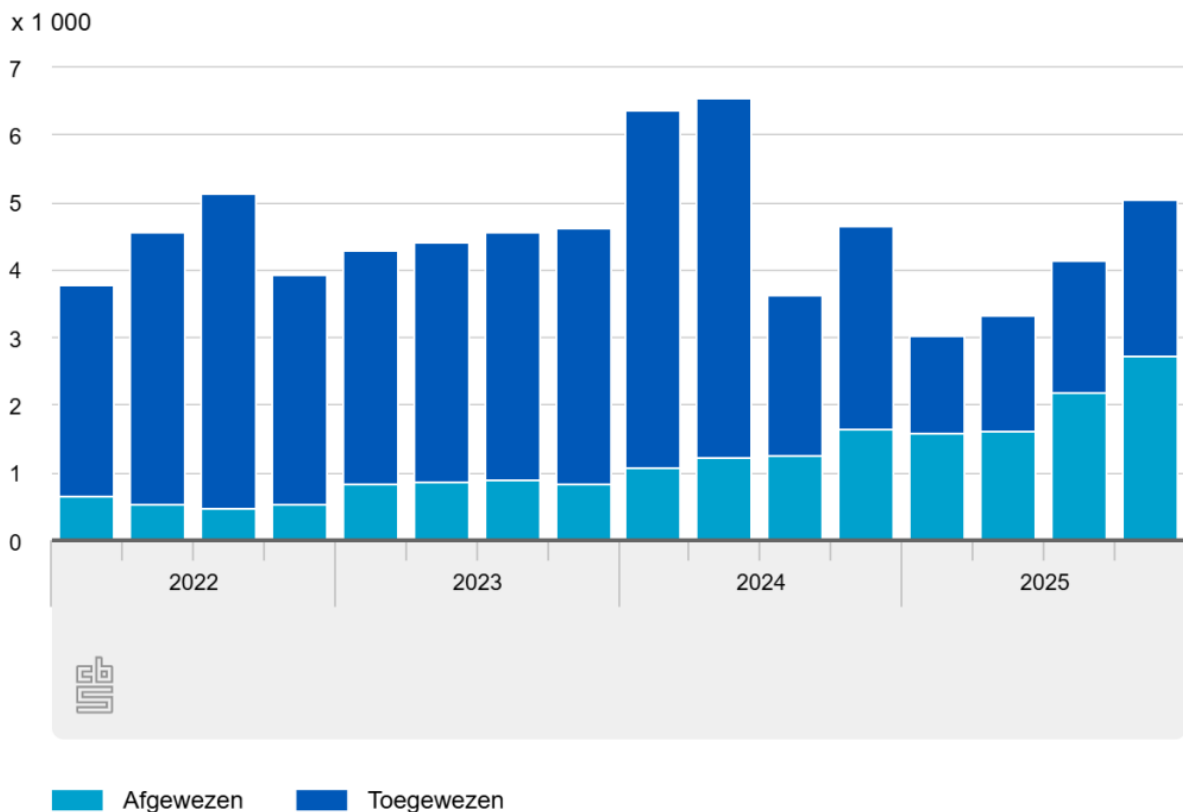
12. Meer asielaanvragen afgewezen in 2025

CBS (Bron: Pont Zorg en Sociaal) 9 Februari 2026

In 2025 zijn 56 procent meer asielaanvragen afgewezen dan een jaar eerder. Ook zijn 27 procent (5,6 duizend) minder eerste besluiten genomen over een asielverzoek. Dit meldt het Centraal Bureau voor Statistiek (CBS) op basis van nieuwe cijfers over asielbesluiten van de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND).

In 2025 heeft de IND 15,6 duizend eerste asielbesluiten genomen over een asielaanvraag. Anders dan in voorgaande jaren zijn er iets meer asielaanvragen afgewezen (8,1 duizend) dan toegewezen (7,4 duizend). Vooral in het tweede halfjaar zijn meer aanvragen afgewezen. Deze cijfers zijn samengesteld ten behoeve van EU-statistieken en gaan uit van EU-definities.

Besluiten over asielverzoeken



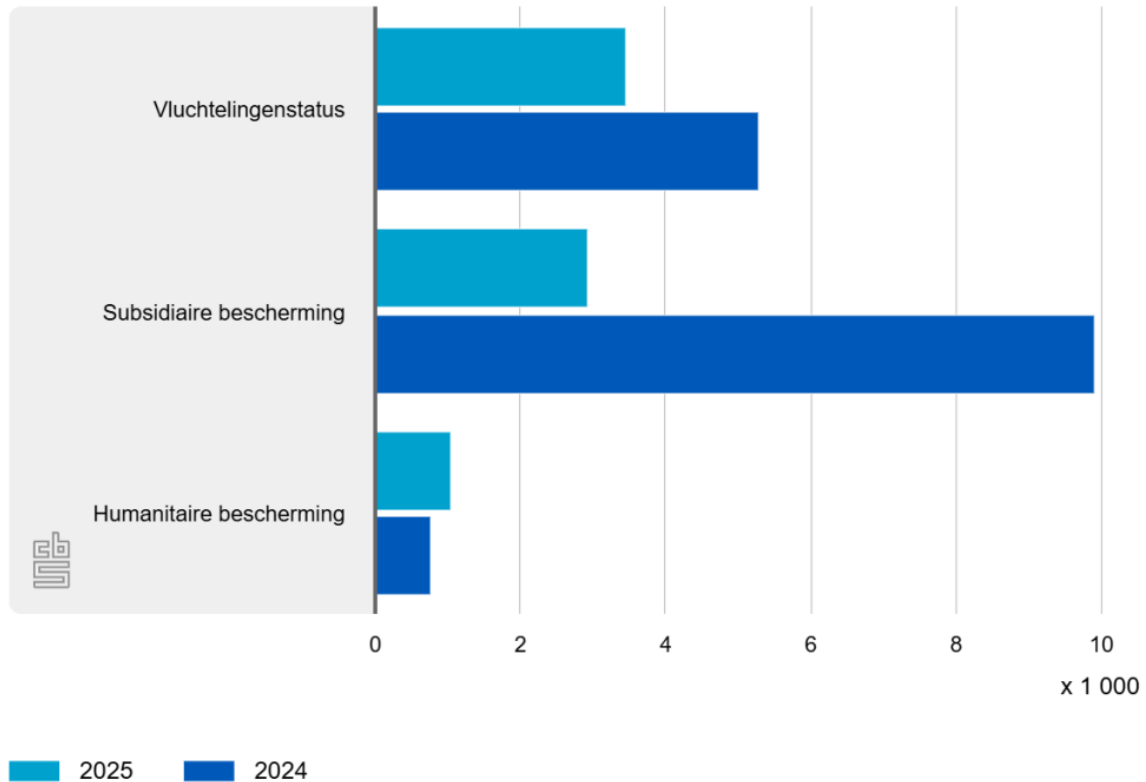
Minder asielvergunningen toegewezen

In 2025 zijn 70 procent minder asielaanvragen toegewezen op grond van subsidiaire bescherming vergeleken met een jaar eerder. Dit is een vorm van bescherming voor mensen die niet in aanmerking komen voor de vluchtelingenstatus, maar wel ernstige risico's lopen bij terugkeer naar hun land van herkomst. In 2025 kregen 2,9 duizend mensen een asielvergunning op basis van subsidiaire bescherming, 7,0 duizend minder dan een jaar eerder.

Ook zijn 35 procent minder asielaanvragen toegewezen op grond van de vluchtelingenstatus. 3,4 duizend vluchtelingen kregen een asielvergunning, 1,8 duizend minder dan een jaar eerder. Er zijn 35 procent meer asielaanvragen toegewezen aan

mensen op grond van humanitaire bescherming. Dit zijn mensen die bescherming krijgen vanwege schrijnende persoonlijke omstandigheden en niet terug kunnen keren naar hun land van herkomst.

Toegewezen asiolverzoeken



Minder asielbesluiten Syriërs

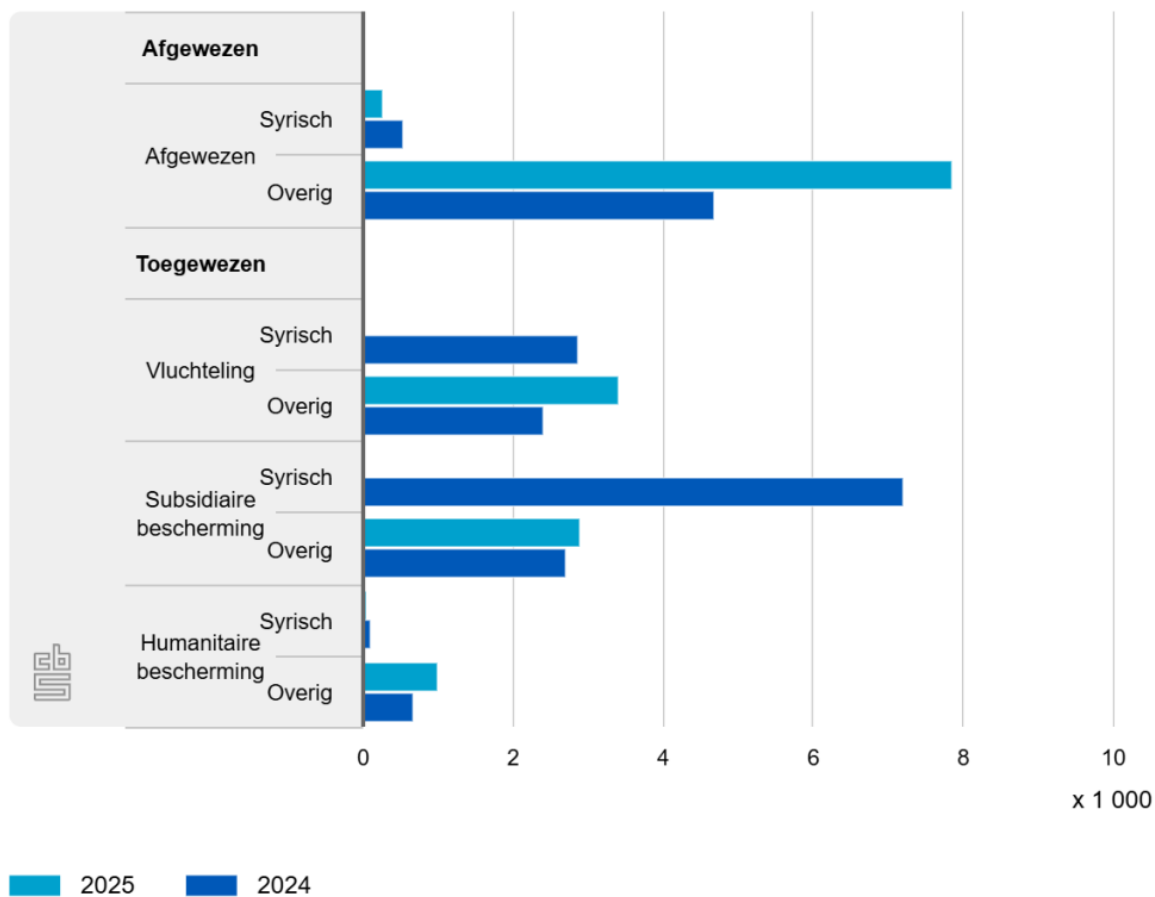
Afgelopen jaren vluchtten veel mensen uit Syrië naar Nederland. Dit is al jaren de grootste groep waarover asielbesluiten worden genomen. In 2025 daalde het aantal Syrische asielaanvragen en asielbesluiten sterk. Een belangrijke oorzaak is de wisseling van de macht in Syrië eind 2024 en het tijdelijk moratorium dat volgde.

In 2025 nam de IND 390 besluiten over Syrische asielaanvragen, 28 procent hiervan kreeg een asielvergunning. Een jaar eerder waren dit 10,7 duizend asielbesluiten, waarvan 95 procent een vergunning kreeg.

30 Syriërs kregen een vergunning op grond van de vluchtelingenstatus, in 2024 waren dit er 2,9 duizend. Ook kregen 25 Syriërs een vergunning op grond van subsidiare bescherming, een jaar eerder waren dit er 7,2 duizend.

De IND nam 15,2 duizend besluiten over asielaanvragen van asielzoekers buiten Syrië. De dienst wees 67 procent meer van hun aanvragen af dan in het jaar ervoor. Er werden ongeveer evenveel vergunningen verleend op grond van subsidiare bescherming. Daarnaast zijn meer vergunningen verleend op grond van vluchtelingenstatus en op humanitaire grond.

Asielbesluiten, nationaliteit



De cijfers zijn gebaseerd op een nieuwe StatLine-tabel, die gemaakt is als onderdeel van het programma verplichte EU statistieken.

13. 1 pk vs. 200 pk: waarom telt een paard als vermogen en een auto niet?

Pont Zorg en Sociaal_6 februari 2026

Welzijn en maatschappelijke betekenis van huis- en hobbydieren.



Beeld: Schulinck Sociaal Domein

Auteur: [Mara Schreven](#)

Een auto van € 4.500 is algemeen gebruikelijk en telt niet als vermogen. Een paard van € 3.000? Die wordt vaak wel als vermogen aangemerkt. Deze spanning in de uitvoeringspraktijk roept interessante vragen op over de toepassing van artikel 34 lid 2 sub a Participatiewet.

Huis- en hobbydieren

Artikel 34 lid 2 sub a Participatiewet bepaalt dat niet als vermogen worden aangemerkt: “bezittingen in natura die naar hun aard en waarde algemeen gebruikelijk zijn.” Deze bepaling geeft gemeenten bewust ruimte voor maatwerk. Veel gemeenten maken gebruik van die ruimte door in hun beleidsregels vast te leggen dat een personenauto, onder bepaalde voorwaarden, als algemeen gebruikelijk bezit wordt gezien. Daarbij wordt doorgaans een [vrijlating gehanteerd tussen € 1.500 en € 4.500](#). Deze vrijlating is ingegeven door de gedachte dat een auto van deze waarde maatschappelijk normaal is en dat het bezit ervan bijstandsgerechtigden niet mag belemmeren in hun mogelijkheden om werk te zoeken en te aanvaarden. Voor [huis- en hobbydieren](#) bestaat geen vergelijkbare vrijlatingsregeling. De waarde van een dier telt volledig mee als vermogen. Als de waarde boven de vermogensgrens uitstijgt, dient het dier verkocht te worden alvorens recht op bijstand bestaat. Deze benadering vindt zijn rechtvaardiging in de gedachte dat dieren, anders dan auto's, niet als algemeen gebruikelijk bezit kunnen worden beschouwd en niet noodzakelijk zijn voor de uitoefening van arbeid. De vraag is of [artikel 34 lid 2 sub a Participatiewet](#) niet

evenzeer ruimte biedt voor een vrijlating van huis- en hobbydieren van vergelijkbare of lagere waarde.

De toets 'algemeen gebruikelijk'

De toets van artikel 34 lid 2 sub a Participatiewet bestaat uit drie elementen:

1. Het moet gaan om een goed in natura,
2. Het type goed moet normaal zijn voor iemand op bijstandsniveau, en
3. De waarde mag niet bovenmatig zijn in verhouding tot wat maatschappelijk als normaal geldt.

Deze toets is contextafhankelijk en vraagt om een beoordeling in het concrete geval.

In de huidige samenleving worden huis- en hobbydieren niet uitsluitend gezien als recreatief bezit. Zij vervullen ook een belangrijke rol in sociale participatie en persoonlijk welzijn. Huis- en hobbydieren dragen bij aan mentale en fysieke gezondheid, verminderen eenzaamheid en bieden dagelijkse structuur. Voor mensen in een kwetsbare positie kan het behoud van een huis- en hobbydier van groot belang zijn voor hun welzijn en maatschappelijke inbedding.

In de huidige samenleving worden huis- en hobbydieren niet uitsluitend gezien als recreatief bezit.

Het verplicht verkopen van een dier vanwege een beperkte overschrijding van de vermogensgrens kan daarom als disproportioneel worden ervaren. Het doel van de vermogensregeling is te waarborgen dat eerst beschikbare middelen worden aangewend voordat een beroep op bijstand wordt gedaan. De vraag is of dat doel daadwerkelijk wordt gediend door de verkoop van een huis- en hobbydier, zeker wanneer de opbrengst beperkt is en het verlies ingrijpende gevolgen heeft voor het welzijn van de belanghebbende. Het [evenredigheidsbeginsel van artikel 3:4 lid 2 Awb](#) verlangt dat de nadelige gevolgen van een besluit niet onevenredig zijn in verhouding tot het daarmee te dienen doel.

Vrijlatingsregeling

Een praktische uitwerking zou kunnen zijn om ook voor huis- en hobbydieren een beperkte vrijlatingsregeling te hanteren, bijvoorbeeld tot een bedrag van € 2.000 tot € 3.000 per huishouden. Dit sluit aan bij de vrijlatingen die voor auto's worden gebruikt en weerspiegelt de waarde van huisdieren die naar aard en waarde maatschappelijk als normaal kunnen worden beschouwd. Een dergelijke vrijlating zou uiteraard niet gelden voor dieren die onderdeel uitmaken van een commerciële activiteit. Bij handel in dieren of fokkerij met winstoogmerk functioneren dieren als bedrijfsmiddel of handelswaar en niet als algemeen gebruikelijk huiselijk bezit. Ook dieren die duidelijk als investerings- of vermogensobject worden gehouden, zoals dure fokpaarden, gespecialiseerde sportpaarden of exotische dieren met een hoge marktwaarde vallen buiten een dergelijke vrijlating.

14. Twee jaar spreidingswet: ruim 12.000 opvangplekken erbij

[Koen Enneking](#) Binnenlands Bestuur 13 februari 2026

Het doel van bijna 103.000 opvangplekken is nog niet in zicht. Eind januari waren er zo'n 80.000 bedden voor asielzoekers beschikbaar



Foto: ANP

Sinds de invoering van de spreidingswet twee jaar geleden zijn er ruim 12.000 opvangplekken bijgekomen. Dat meldt het Centraal Orgaan opvang asielzoekers (COA). Het gaat om een combinatie van noodopvang en vaste locaties. Opvallend is volgens het COA dat de gemiddelde omvang van locaties daalt en dat gemeenten onderling nog weinig afspraken maken om hun opvangopgaven samen te voegen.

De aanhoudende druk op de asielopvang roept de vraag op of de spreidingswet wel zin heeft. Het COA beantwoordt die vraag met een 'volmondig ja'. 'Door de wet werken we met veel meer gemeenten aan locaties', [laat het opvangorgaan weten](#). Ongeveer 43 procent van de gemeenten voldoet (bijna) volledig aan de wettelijke taakstelling, circa 25 procent gedeeltelijk en zo'n 32 procent nog niet.

'Te weinig'

Tegelijkertijd benadrukt het COA dat de wet tijd nodig heeft om volledig effect te sorteren. Het aantal vaste opvanglocaties groeit geleidelijk. Voor 2026 verwacht het COA circa 6.000 nieuwe vaste plekken. 'Dat is te weinig voor wat er nodig is', constateert het opvangorgaan. De ontwikkeling van vaste locaties kost gemiddeld tweeënhalf jaar, onder meer door besluitvorming, vergunningsprocedures en de daadwerkelijke opbouw.

Gemeenteraadsverkiezingen

Onzekerheid over de status en handhaving van de wet en de naderende gemeenteraadsverkiezingen hebben bovendien geleid tot vertraging van 6.000 plekken. 'Veel gemeenten doen al veel, maar wanneer ook de gemeenten die nu nog niet zover zijn in

beweging komen, komt er meer stabiliteit', aldus het COA. Dat geldt niet alleen voor het creëren van opvangplekken, maar ook voor het huisvesten van statushouders en na reizigers.

Tekort dreigt op te lopen

Intussen blijft de druk op de opvang onverminderd hoog. In Ter Apel is de situatie momenteel nijpend en veel locaties elders in het land zijn overvol. Dat komt volgens het COA doordat vooral noodlocaties sneller sluiten dan gepland en het aantal nieuwe plekken achterblijft. Dit terwijl de bezetting en daarmee de behoefte aan opvangplekken juist toeneemt. Bewoners blijven namelijk steeds langer in de opvang vanwege langdurende asielprocedures en achterblijvende huisvesting voor statushouders. Per saldo dreigt het verwachte tekort aan opvangplekken in 2026 verder op te lopen als de omstandigheden gelijk blijven.

Dure noodopvang

Op korte termijn zijn verlengingen van bestaande locaties en snel te openen nieuwe opvangplekken noodzakelijk, stelt het COA: 'Noodlocaties blijven dus helaas nog hard nodig.' Die vorm van opvang is wisselend van kwaliteit en ruim twee keer zo duur als vaste opvang. Bovendien zorgen tijdelijke locaties voor veel verhuizingen, wat onrust veroorzaakt onder bewoners, personeel en omwonenden, en de leefbaarheid op locaties onder druk zet. Gemeenten zouden noodopvang daarom als tussenstap moeten zien richting vaste locaties, vindt het COA.

Nieuw kabinet

In het coalitieakkoord *Aan de slag* hebben D66, VVD en CDA afgesproken de spreidingswet te behouden. Het COA reageert daar positief op: 'Het goed blijven uitvoeren van de spreidingswet, inclusief het handhaven op de naleving daarvan, is van groot belang voor een stabiel opvanglandschap.' Voor het opvangorgaan zijn de wet en stabiele financiering belangrijke voorwaarden om de asielopvang op orde te krijgen.

15. Vrees voor massale uitval bij AOW-verhoging: 'Voor veel mensen gezond pensioen halen onhaalbaar'

De Telegraaf 16 februari 2026



Voor al mensen met een zware baan, zoals deze wegwerker, raken ziek voor ze met pensioen kunnen. © ANP

Als de AOW-leeftijd richting de zeventig gaat, vallen duizenden Nederlanders voor die tijd uit. Nu al lukt het veel ouderen niet om hun loopbaan in goede gezondheid af te sluiten. Van de pakweg 900.000 mensen met een arbeidsongeschiktheidsuitkering is tien procent tussen de 60 en 65 jaar. Pakweg dertig procent is boven de 55.

Het aantal mensen met een zogeheten WIA-uitkering, de opvolger van de vroegere WAO, steeg de afgelopen jaren razendsnel. Dat komt niet alleen door de explosieve toename van het aantal mensen met psychische klachten. Ook de naweeën van corona spelen een rol. Werknemers die de pech hadden long covid op te lopen zijn inmiddels meer dan twee jaar ziek en worden arbeidsongeschikt verklaard.

Tegelijkertijd is de toename van het aantal mensen dat uitvalt - we gaan hard richting het miljoen - het gevolg van de verhoging van de AOW-leeftijd naar 67. Lang niet iedereen haalt gezond de eindstreep.

Het aantal zestigplussers dat arbeidsongeschikt raakte, is in tien jaar tijd bijna verdubbeld: kwamen er in 2015 bijna 36.000 bij, in 2025 waren dat er al meer dan 71.000. Nog eens duizenden van hun leeftijdgenoten zijn wel ziek, maar krijgen geen WIA-uitkering. Dat komt omdat het verschil met het inkomen dat ze voorheen hadden minder dan 35 procent is.

Het werkelijke aantal mensen boven de zestig dat vroegtijdig uitvalt gaat volgens schattingen richting de 100.000. Veel ouderen kiezen, mede omdat de jaren gaan tellen, voor werken in deeltijd. Daarnaast maakten bijna 30.000 mensen tussen 2021 en 2024 gebruik van de mogelijkheid om vervroegd uit te treden.

Slijtage

Werkenden krijgen aan het eind van hun carrière, alleen al vanwege hun leeftijd, vaker te maken met hart- en vaatziekten of andere chronische aandoeningen, blijkt uit een rapportage van het UWV. Deze overheidsinstantie moet alle langdurig zieken beoordelen om te bepalen of ze een uitkering krijgen en hoe hoog die wordt.

Mensen met zwaar lichamelijk werk krijgen eerder last van slijtage. Anderen ondervinden de gevolgen van talloze onregelmatige diensten of een mentaal belastende baan. „Als mensen tot hun zeventigste door moeten wordt de uitstroom naar de WIA groter”, bevestigt een UWV-woordvoerder. „Ook zullen ze langer in de WIA blijven.” Dat betekent extra werk voor de toch al overbelaste organisatie.

Het UWV is voorzichtig met uitspraken over de gevolgen als de veertigers van nu door moeten tot hun zeventigste. „Met een hoop mitsen en maren komen wij op een extra stijging van het aantal arbeidsongeschikten van 0,6 procent, iedere keer dat de AOW met drie maanden opschuift.”

Dat betekent dat er bij iedere stap enige honderden arbeidsongeschikten bijkomen. Verspreid over de jaren telt dat behoorlijk op. Vooral omdat deze uitvallers bovenop de aantallen komen waarmee al rekening werd gehouden.

Schandalig

Het Centraal Planbureau voorspelde al in 2017 dat de uitval van ouderen 'aanmerkelijk' zou toenemen als de AOW-leeftijd naar de zeventig of zelfs nog iets daarboven zou gaan. Cijfers gaf het planbureau niet, maar het waarschuwde wel dat bepaalde groepen eerder terecht zouden komen in de WIA of de WW.

De vakbonden verwachten juist een explosieve toename van het aantal mensen dat ziek of arbeidsongeschikt wordt. Zeker in de zorg, de industrie, het transport en de bouw. „Voor veel mensen wordt gezond je pensioen halen onhaalbaar”, zegt FNV-interim-voorzitter Dick Koerselman. „Dat ziet die jonge bouwvakker die iedere ochtend om kwart voor zeven de steiger op klimt ook. Onze achterban, van jong tot oud, is woedend. Zelfs als je het wel redt tot je 70e, zal het vaak op de tanden bijten zijn.”

Koerselman voorziet met name problemen in de zorg. „Daar werken veel vrouwen van boven de vijftig, meestal in deeltijd. Die kunnen het zich financieel niet veroorloven eerder met pensioen te gaan.” Datzelfde geldt voor een sector als de schoonmaak.

De bonden noemen het 'schandalig' dat het nieuwe kabinet morrelt aan het pensioenakkoord. „Toen we dat met de werkgevers en de overheid afspraken hebben we al meegenomen dat de kosten van de AOW door de vergrijzing opliepen. Nu komen ze weer met het verhaal dat het allemaal te duur wordt.”

Zwaar werk

Het verhogen van de AOW-leeftijd moet op termijn 2,4 miljard euro opbrengen. „Dat gaat nooit lukken”, zegt Koerselman. „Als meer mensen arbeidsongeschikt raken kost dat ook

een hoop geld. Maar wat mij betreft gaan we dit nooit meemaken. Wij gaan niet met het nieuwe kabinet om tafel als dit plan overeind blijft. Hooguit drinken we een kopje koffie ter kennismaking, maar die uitgestoken hand mogen ze houden.”

De voorstellen zetten ook de zwaar bevochten deal over zwaar werk op de tocht. Die deal, die dit jaar is ingegaan, moet het mogelijk maken dat meer ouderen met een laag inkomen kunnen stoppen voordat ze opgebrand zijn. Van de oude regeling bleken naar verhouding juist veel hoogopgeleide 'kantoortijgers' gebruik te maken.

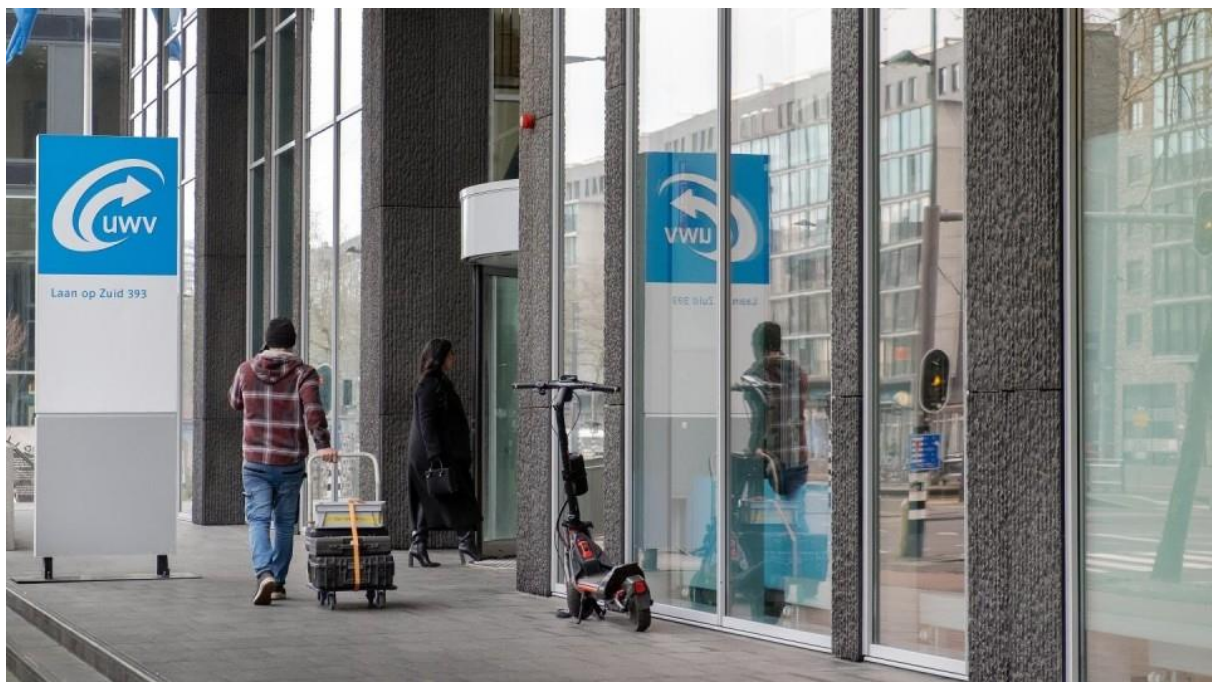
„Ons pensioenstelsel is onrechtvaardig en dat blijft zo”, zegt arbeidseconoom Ronald Dekker van onderzoeksinstituut TNO. „Wie zwaar werk doet heeft minder financiële mogelijkheden om eerder met pensioen gaan. En vervolgens kan hij er minder lang van genieten dan iemand met een kantoorbaan. Als je het scherp stelt, subsidieert de vuilnisman de hoogleraar. Terwijl die laatste jaren later op de arbeidsmarkt komt en een stuk langer leeft en pensioen krijgt.”

Voor een beter systeem zou de overheid volgens Dekker eigenlijk moeten kijken naar het aantal gezonde jaren dat iemand na zijn AOW kan verwachten. „Zeker voor mensen die al jong van school af gaan, en daarom niet altijd het leukste werk doen, zou dat veel eerlijker zijn.”

16. Meer mensen in de bijstand door kortere WW

[Stijn Vos](#) *Binnenlands Bestuur* 17 februari 2026

‘De vraag is of de bijstand wel passend is voor deze nieuwe doelgroep.’



© ANP/Hans van Rhoon

De nieuwe coalitie wil de maximale duur van de WW halveren naar twaalf maanden. Eerdere verkortingen laten zien dat zo'n maatregel mensen sneller aan werk helpt en de overheid geld bespaart, maar ook zorgt voor een grotere instroom in de bijstand.

Bezuiniging

De minderheidscoalitie van D66, VVD en CDA wil stevig bezuinigen op de werkloosheidsuitkering en de maximale WW-duur terugbrengen naar twaalf maanden, een halvering van het huidige maximum. De aangekondigde ingreep is de derde in twintig jaar tijd. Waar werknemers vóór 2006 nog tot vijf jaar WW konden opbouwen, werd dat daarna 38 maanden en sinds 2016 maximaal twee jaar. Het aantal WW'ers nam daardoor af, maar het aantal mensen in de bijstand nam juist toe.

Onderzoek

Dat een kortere WW effect heeft, bleek al uit eerder onderzoek van hoogleraar Bas van der Klaauw en promovendus Nynke de Groot (Vrije Universiteit Amsterdam). Zij analyseerden in 2015 CBS-cijfers van vóór en na de hervormingen van 2006 (van 60 naar 38 maanden WW). Hun conclusie: mensen vonden sneller werk als de uitkering korter duurt en de overheid bespaarde fors op de WW-uitgaven. Tegelijkertijd stroomden er ook meer mensen de bijstand in en was de baan die WW'ers vonden vaker van lagere kwaliteit als het gaat om contractvorm en salaris.

Minder WW, meer bijstand

Na de hervorming van 2006 daalden de WW-lasten met gemiddeld 325 euro per instromer. Zonder context is dat echter een te mooie voorstelling van zaken. Slechts 15 procent van de besparing kwam doordat mensen sneller werk vonden; 85 procent was het gevolg van het simpelweg eerder aflopen van de WW-uitkering. Een deel van die groep belandde in de bijstand, waar de uitgaven per WW'er met iets meer dan vijftig euro stegen. En dan hebben we het nog niet over bijkomende kosten voor bijvoorbeeld re-integratie en begeleiding.

Vuistregel

Volgens Van der Klaauw zijn de bevindingen nog altijd relevant: 'Alle studies naar verkorting van WW, ook internationaal, laten eigenlijk hetzelfde zien. Namelijk dat een kortere WW er ook voor zorgt dat mensen eerder werk vinden. De vuistregel is dat wanneer je de WW met tien weken verkort, iemand een week eerder werk vindt. Er is natuurlijk wel een punt waarop de WW te kort wordt, maar wanneer dat precies is, dat is lastig te zeggen.'

'Raakt vooral oudere werknemers'

Hoewel de door de coalitie voorgestelde halvering een heftige hervorming lijkt, en dat in sommige gevallen ook wel is, benadrukt Van der Klaauw dat het de meeste mensen niet raakt. Volgens de hoogleraar hebben de meeste mensen met twaalf maanden WW voldoende tijd om een nieuwe baan te vinden. 'Een heel groot deel van de mensen heeft onder de huidige regelgeving al geen recht op twee jaar WW. Dat zijn echt alleen mensen met decennia aan arbeidsverleden. Dit raakt dus ook alleen die oudere werknemers', zegt hij. Daarbij komt dat meer dan 50 procent van de WW'ers binnen drie maanden werk vindt. 'Een jaar WW zou, zeker in een goede arbeidsmarkt, genoeg moeten zijn.'

Bijstandsregime

Er zijn natuurlijk speciale gevallen, erkent Van der Klaauw: 'Juist de oudere werknemers, die door de verkorting van de maximale WW wel geraakt worden, hebben in de praktijk vaak langer de tijd nodig om een nieuwe baan te vinden.' De hoogleraar vraagt zich af of het bijstandsregime, waar een deel van deze mensen straks in terecht zal komen, wel geschikt is voor deze doelgroep. 'De populatie van de bijstand is heel anders dan die van de WW, vaak veel kwetsbaarder. De re-integratie binnen de bijstand richt zich dan ook meestal op het bewegen van mensen met enige beperking richting werk. Vaak via uitzendbureaus of proefplaatsingen, meestal aan de onderkant van de arbeidsmarkt. De vraag is of deze nieuwe doelgroep daarmee geholpen is.'

17. Tussenevaluatie Wet inburgering 2021: Verbetering ten opzichte van de vorige inburgeringwet, maar ook nog uitdagingen

Regioplan (bron: Pont Zorg en Sociaal 16 Februari 2026)

Het kabinet heeft de tussenevaluatie Wet inburgering 2021 gepubliceerd. In deze tussenevaluatie, die is uitgevoerd door Regioplan, maken we na ruim drie jaar de balans op van de werking van de Wi2021.

De tussenevaluatie laat zien dat de Wi2021 een sterke verbetering is ten opzichte van de Wi2013. Op verschillende punten is de Wi2021 anders ingericht dan het voorgaande stelsel. Zo hebben gemeenten de regie gekregen over de uitvoering van de inburgering, is het beoogde taalniveau verhoogd van A2 naar B1 en zijn er meerdere leerroutes ingericht om meer maatwerk te kunnen bieden. Uit het onderzoek komt naar voren dat gemeenten actief invulling geven aan de regierol en dat er sprake is van een vrijwel landelijk dekkend aanbod op alle onderdelen. Inburgeraars zijn over het algemeen tevreden over de kwaliteit van de inburgeringscursus en de meeste taalaanbieders voldoen aan de basiseisen voor kwaliteit. Ook waarderen inburgeraars de inzet van maatwerk. Tot nu toe weten inburgeraars onder de Wi2021 ook een hoger taalniveau te behalen dan onder de Wi2013.

Het onderzoek laat daarentegen ook zien dat het tijdig starten met de inburgering moeilijk van de grond komt. Daarnaast is het vlot doorlopen van de inburgering in de praktijk ingewikkeld. Voor een groot deel van de asielstatushouders kan het een jaar duren vanaf het moment dat ze inburgerings-plichtig worden totdat ze daadwerkelijk starten met de inburgeringscursus. Voor gezins- en overige migranten is deze termijn korter, aangezien zij niet starten in de COA-opvang, maar is een periode van een half jaar tot de start van de cursus ook geen uitzondering. Factoren die buiten het bereik van het inburgeringsstelsel liggen spelen daarbij een grote rol, zoals de moeizame doorstroom vanuit de opvang naar huisvesting in de gemeente als gevolg van het landelijk woningtekort en capaciteitsproblemen in de uitvoering bij zowel het COA en gemeenten als bij taalscholen.

Gemeenten onderschrijven het belang van het combineren van taal en participatie ('dualiteit') en in de praktijk van de inburgering wordt hier ook op ingezet. Toch zijn er in de praktijk ook verschillende obstakels die dualiteit belemmeren. Zo is het lastig om voldoende lokale participatieplekken te vinden en is het op zoek gaan voor individuele inburgeraars naar geschikte participatieplekken arbeidsintensief voor gemeenten. Dit belemmert de effectiviteit van de inzet op dualiteit in de praktijk.

De feitelijke kosten voor de uitvoering van de inburgering komen hoger uit dan het beschikbare budget in het Gemeentefonds. Dit komt door een combinatie van een hoger

aantal inburgeraars en hogere kosten per inburgeraar dan van te voren geraamd. De tekorten per inburgeraar zijn groter in kleine gemeenten dan in grote gemeenten.

De tussenevaluatie is gebaseerd op een synthese van verschillende onderzoeken die in het kader van de monitoring en evaluatie van de Wi2021 zijn uitgevoerd. Ook is er een uitgebreid onderzoek uitgevoerd door Cebeon naar de betaalbaarheid van het stelsel.

In de kabinetsreactie die op 28 januari 2026 is verschenen over de tussenevaluatie wordt ook gereflecteerd op het recent verschenen onderzoek van de Algemene rekenkamer 'Onbenut potentieel'. Een groot deel van de conclusies van dit onderzoek komt overeen met de bevindingen van de tussenevaluatie. Het kabinet neemt de aanbevelingen van de Algemene rekenkamer over.

[Hier](#) lees je de kabinetsreactie, en [hier](#) kun je ons gehele rapport lezen.

18. Marjolein (43) uit Sittard werkt aan eigen bedrijf dankzij gratis ov-pas voor minima: 'Dit is geen luxe, het is pure noodzaak'

Door: Paul Bots dagblad de Limburger 18 februari 2026



Marjolein Hoeksema krijgt een gratis ov-pas bestemd voor Limburgse minima, en kan die gebruiken voor het opzetten van haar eigen bedrijf. © Ermino Armino

Tien miljoen kilometer. Limburgers met een kleine beurs reizen heel wat af dankzij een pas die hen gratis vervoer in de bussen en treinen van Arriva geeft. Voor Marjolein Hoeksema (43) uit Sittard betekent de kaart een kans haar eigen bedrijf op te zetten. Ook de gewone reiziger profiteert.

Hoe lang ze al in de bijstand zit? „Al veel te lang”, reageert Marjolein Hoeksema (43) uit Sittard stellig. Dus is ze keihard aan de slag om te proberen een einde aan die situatie te maken. Hoe? Door met hulp van de sociale coöperatie Vidi in Geleen een eigen bedrijf op te zetten in zelfgemaakte producten voor hondenverzorging.

Drie keer per week reist ze voor begeleiding, trainingen en vergaderingen vanuit Sittard naar Geleen. Dat zou normaal gesproken een forse aanslag op haar portemonnee zijn. „Bijna 3 euro voor een enkeltje. Dat is 18 euro per week. Daar kun je toch al snel een aantal broden voor kopen, of met de kids iets leuks doen.”

Gratis

De ondernemer in de dop is dan ook maar al te blij dat ze sinds afgelopen zomer gebruik kan maken van de gratis ov-kaart die in Limburg aan alle minima wordt gegeven. „Ik deed eerst heel veel online, om kosten te besparen. Maar nu kan ik gewoon naar de bijeenkomsten in Geleen reizen.” Sterker nog: speciaal voor Marjolein beginnen de groepsbijeenkomsten van Vidi een half uurtje later. Zo kan zij na 9.00 uur thuis in de bus stappen, het moment dat de spits voorbij is en haar gratis Arriva Dal Vrij Limburg-abonnement gebruikt kan worden.

Directeur Chellie Soons van Arriva Limburg hoorde het verhaal van Marjolein bij een toevallige ontmoeting met de ondernemingscoach van Vidi. Het toont volgens Soons aan hoe zinvol het gratis openbaar vervoer voor minima is. Het haalt niet alleen mensen uit hun sociale isolement, het creëert ook kansen om stappen voorwaarts te zetten. Om werk te zoeken op een iets grotere afstand. Of om zoals Hoeksema te werken aan het opzetten van een eigen bedrijf.

Dal Vrij Limburg werd in de loop van vorig jaar ingevoerd in de hele provincie. De gratis kaart voor minima stond al lang op het wensenlijstje van de provincie. De invoering werd meermaals aangekondigd en weer uitgesteld. Inmiddels is de kaart tussen mei en augustus stapsgewijs over alle Limburgse gemeenten uitgerold.

Brief

En met succes, vertelt Soons. Via de gemeenten kregen alle ruim 28.000 Limburgse huishoudens met bijstandsgerechtigden een brief met het aanbod voor een kaart waarmee gratis gereisd kan worden in de daluren. Inmiddels zijn er ruim 25.000 passen verstrekt, waarvan het overgrote deel ook daadwerkelijk wordt gebruikt. Soons: „We horen van gemeenten dat dat echt hoge percentages zijn, omdat deze groep mensen vaak moeilijk te bereiken is.”

Dat laatste bevestigt Marie-José Meijs, de projectleider van Vidi die Hoeksema helpt bij het opzetten van haar bedrijf. „Hier in Sittard-Geleen zijn mensen via de sociale dienst echt goed geholpen bij het aanvragen van de kaart. Ik denk dat het aantal kaarten hier dus ook echt groot is.” Volgens Arriva wordt de kaart overal breed omarmd.

Een verklaring voor het verschil is er nog niet. Binnenkort start Arriva een uitgebreid onderzoek naar de effecten van de kaart. Directeur Soons: „Dan kunnen we mensen ook vragen of ze de kaart gebruiken om bijvoorbeeld vrijwilligerswerk te doen.”

Met de gratis kaarten zijn inmiddels bijna een miljoen ritten gemaakt, samen goed voor zo'n 10 miljoen kilometer. Op sociale media werd bij de invoering geklaagd dat de 'hardwerkende mensen' zo opdraaien voor de kosten van het vervoer voor minima. Meijs van Vidi draait het liever om. „Als Marjolein hierdoor de kans krijgt haar bedrijf op te zetten, en uit de bijstand te

komen, verdient die kaart zichzelf terug." Een standpunt dat Hoeksema onderschrijft: „Dit is geen luxe. Het is pure noodzaak.”

Indirect profiteren alle reizigers, voegt Arriva-directeur Soons daaraan toe. „Dankzij deze kaarten wordt het openbaar vervoer buiten de spits meer gebruikt. Als onze bussen beter gevuld zijn, betekent dat ook dat je in dorpen waar voorheen bijvoorbeeld weinig gereisd werd, je nu het ov beter kunt benutten en behouden.”

Instagram

Hoeksema werkt inmiddels gestaag door aan het ontwikkelen van haar product voor hondenverzorging. Wat het precies is, houdt ze nog even geheim. Deze zomer moet het product gelanceerd worden. Haar hond helpt haar daar nu alvast een handje bij. „Hij heeft als @amstaff.george al 11.000 volgers op Instagram. Daar zitten hopelijk potentiële klanten tussen.” Andere klanten hoopt ze te vinden via hondentrimsalons, die ze de komende maanden met haar gratis buskaart gaat bezoeken. „Dat gaat op de fiets allemaal wat lastiger, want ik moet veel spullen meenemen.”

In de provinciale politiek klinkt inmiddels al de roep om de gratis bus- en treinkaart ook na 2031 voort te zetten. In dat jaar loopt de concessie van Arriva in Limburg af. De nieuwe concessie wordt nu door de provincie voorbereid. Arriva zal ook meedingen naar dat nieuwe contract, en als het aan directeur Soons ligt mag Dal Vrij Limburg daar best een onderdeel van zijn. „Het is een win-win situatie voor mensen die het hard kunnen gebruiken, en we benutten het ov beter”, stelt ze.

Hoeksema hoopt tegen die tijd een succesvol eigen bedrijf te hebben, en dus geen recht meer te hebben op de kaart. „Het zou voor de minima van dan veel betekenen als de kaart blijft.” Of, zoals Meijs het samenvat: „Als de kaart dan verdwijnt, stuur je veel mensen weer terug achter de geraniums. Dat moet je niet willen.”

19. Nieuw kabinet zet mes in uitkeringen: zo hard raken de plannen langdurig zieken (zie ook art. 20)

Hans van Soest Parlementair verslaggever en columnist (bron: AD 19 februari 2026)

Zieke werknemers die volledig zijn afgekeurd, krijgen straks tot 270 euro minder uitkering dan nu. Dat is het gevolg van de plannen van het nieuwe kabinet. Door andere bezuinigingen kan dat bedrag nog eens met honderden euro's oplopen.

In het regeerakkoord dat D66, VVD en CDA sloten, wordt het mes gezet in de regeling voor arbeidsongeschikten. Vooral mensen van wie een keuringsarts nu stelt dat hij of zij niet meer in staat is om nog aan het werk te gaan, dreigen de dupe te worden.

Zij krijgen straks dezelfde uitkering als iemand die gedeeltelijk is afgekeurd. Het verschil loopt voor hen op tot 270 euro per maand, heeft vakcentrale CNV berekend.

Hersensbloeding

Volgens CNV-voorzitter Piet Fortuin gaat het om mensen die in de huidige regeling niet voor niets volledig worden afgekeurd. „Het zijn mensen die na twee jaar ziekte al een heel traject hebben doorlopen om weer aan het werk te gaan, maar wat niet lukt. Bijvoorbeeld

kankerpatiënten, mensen die een hersenbloeding hebben gehad of andere zware aandoeningen.”

Nu krijgen mensen die volledig zijn afgekeurd nog een zogeheten IVA-uitkering. Die is gebaseerd op 75 procent van iemands salaris. Wel is dat bedrag gebonden aan een maximum. Maar het nieuwe kabinet wil vanaf 2030 de IVA afschaffen.

Mensen die al in de regeling zitten, houden hun uitkering. Maar mensen die vanaf dat jaar volledig worden afgekeurd, krijgen voortaan een lagere uitkering gebaseerd op 70 procent van het loon, net als mensen die gedeeltelijk zijn afgekeurd. De maatregel moet op termijn 1,2 miljard euro per jaar opleveren.

Vrees voor geldnood

Daarbovenop wordt de hoogte van de uitkeringen voor arbeidsongeschikten met een hoger salaris ook nog eens verlaagd. Het maximum aan uitkering dat iemand kan krijgen wordt [net als bij de WW-uitkering](#) met een vijfde verlaagd. Daarmee wil het kabinet ruim 800 miljoen euro per jaar besparen. Die maatregel kan een langdurig zieke nog eens honderden euro's per maand extra schelen.

Fortuin zegt te vrezen dat straks duizenden mensen in geldnood komen. Elk jaar komen er zo'n 26.000 mensen in de IVA. Dat aantal loopt op, mede door de vergrijzing. „Veel van die mensen hebben ook hoge kosten. Niet alleen een hypotheek, maar bijvoorbeeld ook hogere zorgkosten of kosten voor een aangepaste woning. Daarnaast kan een partner vaak minder werken omdat er gezorgd moet worden.”

Simpeler systeem

Ook het [vorige kabinet](#) overwoog al om de IVA-uitkering af te schaffen. Het idee is dat de huidige regels voor arbeidsongeschiktheid zó ingewikkeld zijn, dat uitvoeringsorganisatie UWV het werk niet meer aankan. Het huidige systeem met verschillende regelingen naast elkaar is onuitvoerbaar, oordeelde [een commissie](#) eerder. Mede daardoor worden er ook [veel fouten](#) gemaakt.

Fortuin: „Er is niets tegen een simpeler systeem. Maar nu zijn mensen die vaak geen uitzicht meer hebben op werk de dupe. Zij krijgen een lagere uitkering omdat de uitkeringsfabriek het werk niet meer aankan.”

Mensen die in de IVA zitten, kunnen nu worden herkeurd, bijvoorbeeld als iemand weer sterker is geworden. Uit cijfers van het UWV blijkt echter dat het zelden voorkomt dat iemand die volledig is afgekeurd weer gedeeltelijk arbeidsgeschikt wordt verklaard. Overigens worden mensen van 60 jaar en ouder momenteel niet herkeurd door het UWV. Op dit moment hebben ruim 860.000 mensen een arbeidsongeschiktheidsuitkering.

20. Bezuinigingen nieuw regeerakkoord raken ouderen meer dan jongeren

Door: Martin Visser (bron: de Telegraaf 19 februari 2026)

De nieuwe plannen in het regeerakkoord komen onevenredig hard aan bij 55-plussers, stellen experts. Oudere werknemers zijn de dupe van versoering van WW en WIA, gepensioneerden worden geraakt door zorgbezuinigingen. Na de WW is er niet voor iedereen bijstand.

Er zijn relatief veel ouderen en er gaan er meer komen. Dus daar is de meeste winst te behalen als je bezuinigt, constateert Paul de Beer, emeritus hoogleraar Arbeidsverhoudingen aan de Universiteit van Amsterdam.

En dat is volgens hem terug te zien in het coalitieakkoord: Veel maatregelen raken ouderen meer dan jongeren. Het coalitieakkoord is niet evenwichtig verdeeld over de generaties.

De leeftijdsverhoging van de AOW treft oudere werknemers niet zozeer. Dat effect is merkbaar voor veertigers en mensen die jonger zijn. Maar de bezuinigingen op de WW en de WIA treffen wel vooral werknemers boven de 55 jaar. En ook de afschaffing van de aftrekbaarheid van zorgkosten, de verhoging van het eigen risico en bezuinigingen op de zorg raken vooral ouderen in Nederland.

Seniorenorganisatie ANBO-PCOB slaat alarm. Door bezuinigingen op de sociale zekerheid en in de zorg worden ouderen onevenwichtig geraakt, zegt directeur Anneke Sipkens. We zien ouderen vaak als kostenpost waar veel geld zit dat je gemakkelijk kunt weghalen. Dat vind ik moeilijk, want ouderen worden als één grote groep gezien. Maar kijk eens naar ouderen die alleen AOW hebben of naar ouderen die kwetsbaar zijn of ouderen die afhankelijk zijn van zorg. Het coalitieakkoord is een spreadsheet-aanpak zonder te kijken wie je precies raakt.

Verkorting WW

De Beer bevestigt dat oudere werknemers oververtegenwoordigd zijn in werkloosheids- en arbeidsongeschiktheidsuitkeringen. Als je als oudere werknemer je baan kwijtraakt, is de kans groter dat je langer dan een jaar werkloos blijft.

Voor 55-plussers heeft de verkorting van de WW van twee jaar naar één jaar dus grote impact. De Beer: in veel gevallen kom je na de WW niet in de bijstand, want als je partner werkt, heb je daar geen recht op. Ik vind dat een harde maatregel.

Hoogleraar Annet de Lange, expert op het gebied van duurzame inzetbaarheid en werkzaam bij adviesbureau Berenschot, ziet ook dat veel maatregelen uit het coalitieakkoord nadelig uitpakken voor ouderen. De nuance is dat die maatregelen niet perse zo bedoeld zijn. Veel plannen in het akkoord zijn niet bedoeld om 55-plussers in de weg te zitten. Maar het is inderdaad wel zo dat de effecten niet-leeftijdsneutraal uitpakken.

Zo gelden bezuinigingen op de WW, de WIA en de zorg voor iedereen. Alleen zullen oudere Nederlanders daar meer last van hebben dan jongeren, bevestigt de Lange: vooral kwetsbare 55-plussers met een lager inkomen zullen de dupe zijn. Ondanks de krapte op de arbeidsmarkt komen oudere werklozen maar moeilijk weer aan het werk, ziet ook de Lange. Uit onderzoek blijkt dat de beeldvorming van oudere werknemers helaas nog altijd negatief is. Mijn oproep is dan ook om echt aan de slag te gaan met het naar werk begeleiden van deze kwetsbare groep. De Beer wijst erop dat mensen met een lagere opleiding of een lager inkomen gemiddeld eerder met gezondheidsproblemen kampen. De verschillen in gezonde levensverwachting zijn groot. De bezuinigingen in de zorg treffen dan vooral ouderen die het toch al niet zo ruim hebben.

Stapeling maatregelen

Als we naar alle maatregelen in de zorg kijken, zijn veel ouderen de klos, aldus Sipkens. Hoger eigen risico, bezuinigingen op huishoudelijke hulp in de WMO, afschaffing van de aftrek van specifieke zorgkosten, wat een AOW'er zo 800 euro per jaar kan schelen. Dat kan ook mantelzorgers treffen die iemand naar het ziekenhuis brengen en kosten maken. Dan nog de bezuinigingen in de wijkverpleging en op de ouderenzorg.

Rabo-econoom Leontine Treur stelt dat ook jongeren getroffen worden door nieuw kabinetsbeleid. Ik heb de maatregelen op een rij gezet en gekeken naar jong en oud en naar laag en hoog inkomen. Mijn conclusie is dat iedereen wordt geraakt. Dat er zou worden bezuinigd was ook wel te verwachten als je de verkiezingsprogramma's van D66, VVD en CDA zag.

Jongeren hebben wel degelijk last van versobering van de WW. Zo wordt niet alleen de duur verkort, maar gaat de opbouw ook minder snel. Ook als je 28 jaar bent en sinds je 16^e al werkt, inclusief een bijbaan, dan heb je nu nog recht op een jaar WW. Versobering treft dus ook deze jongeren. Maar het is wel waar dat ouderen gemiddeld langer in de WW zitten. In die zin raakt het hen weer meer..

De uitkeringen voor hogere- en middeninkomens gaan omlaag, omdat over een kleiner deel van het inkomen WW of WIA wordt opgebouwd volgens het coalitieakkoord. Treur: dan kan de inkomensval bij werkloosheid en arbeidsongeschiktheid stevig zijn. Dat geldt voor ouderen én voor jongeren. Alleen die jongeren zitten met een gezin met kinderen en een net gekocht huis.

Al met al voelt het voor seniorenorganisatie ANBO-PCOB niet goed. Het gaat ons om de stapeling van maatregelen, zegt directeur Sipkens. Het frame is: de vergrijzing zou te veel kosten. Zo praat je toch niet over de samenleving? Inmiddels zien veel ouderen zichzelf ook als kostenpost. Maar ik wil juist dat we de waarde van onze ouderen weer gaan zien.

21. SCP: Kwetsbare groepen lopen risico door plannen coalitie

[Koen Enneking](#) *Binnenlands Bestuur 24 februari 2026*

'Vooral maatregelen rond zorg, sociale zekerheid en langer doorwerken kunnen ongelijkheid vergroten', stelt directeur Karen van Oudenhoven

De plannen van D66, VVD en CDA om te bezuinigen op zorg en sociale zekerheid en de AOW-leeftijd verder te verhogen, vergroten het risico dat kwetsbare groepen harder worden geraakt en dat de ongelijkheid toeneemt. Daarvoor waarschuwt het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP) in een reflectie op het coalitieakkoord *Aan de slag*.

Volgens SCP-directeur Karen van Oudenhoven toont het akkoord ambitie om grote maatschappelijke vraagstukken aan te pakken, maar is het onzeker of kwetsbare groepen voldoende worden beschermd. 'Vooral maatregelen rond zorg, sociale zekerheid en langer doorwerken kunnen ongelijkheid vergroten', stelt zij.

Achterstanden

Het planbureau benadrukt dat bij de verdere uitwerking van het akkoord expliciet moet worden gekeken naar de effecten op verschillende groepen in de samenleving. Zo wordt

voorkomen dat bestaande achterstanden groter worden of nieuwe kwetsbare groepen ontstaan.

Want hoewel de coalitiepartijen volgens het SCP explicieter dan voorheen kiezen voor plannen die de kwaliteit van leven op langere termijn versterken, ontbreekt het aan een brede analyse van de gevolgen voor ongelijkheid. 'Digitale ongelijkheid, verschillen in gezonde levensverwachting en sociaal-maatschappelijke effecten van klimaatbeleid worden nauwelijks benoemd', schrijft het planbureau.

'Zwaar geleund op gemeenschapszin'

Daarnaast verwacht de coalitie veel van buurten en lokale initiatieven bij het voorkomen en oplossen van maatschappelijke problemen. Investerings in sociale infrastructuur – zoals buurtcentra, ontmoetingsplekken en scholen – bieden volgens het SCP kansen, maar blijven beperkt in verhouding tot de uitgesproken ambities, zeker gezien de financiële druk op gemeenten. 'Er wordt zwaar geleund op gemeenschapszin, terwijl daar beperkte investeringen tegenover staan', signaleert het wetenschappelijk instituut.

Burgerparticipatie

Ook legt het akkoord veel verantwoordelijkheden bij burgers, zoals meer zelfredzaamheid en meer belasting betalen. Hoewel de uitgestoken hand richting maatschappelijke organisaties de binding met de samenleving indirect versterkt, is volgens het planbureau burgerparticipatie nauwelijks zichtbaar. Dat terwijl direct meepraten of meebeslissen beleid responsiever en effectiever kan maken. Maar dat krijgt weinig aandacht, merkt het SCP op: 'Het akkoord vraagt veel van burgers, maar heeft weinig oog voor burgerparticipatie'.

Armoede

Afgelopen vrijdag kwam het Centraal Planbureau (CPB) ook al met een analyse van het coalitieakkoord. Het onderzoeksinstituut becijferde dat door de keuzes van het kersverse kabinet-Jetten het aantal mensen in armoede [toeneemt](#). Bij ongewijzigd beleid zou 2,5 procent van de Nederlanders in 2030 in armoede leven, maar door de coalitie plannen stijgt dat licht naar 2,7 procent. De toename komt vooral door lagere uitkeringen en hogere belastingen op werk. Ook nemen zorgkosten toe, met name door het hogere eigen risico en een lagere zorgtoeslag.

22. Evaluatie verkorting Wsnp/Msnp

[Schulinck Sociaal Domein](#) (bron: Binnenlands Bestuur 20 februari 2026)

Duidelijke voorbeelden, maar niet altijd een duurzame oplossing.



© Beeld: Schulinck Sociaal Domein

Auteur bijdrage: [mr. Charifa Choukeri](#)

Cliënten zijn sneller schuldenvrij, maar blijven ze ook financieel stabiel? Uit de recente evaluatie blijkt dat de verkorting naar achttien maanden door veel betrokken partijen positief wordt ervaren. Cliënten zien sneller perspectief en trajecten worden efficiënter. Daarnaast laat het onderzoek zien dat snelheid niet vanzelf leidt tot duurzame financiële stabiliteit. Er zit een spanningsveld tussen schulden oplossen en blijvende gedragsverandering. Wat betekent dat voor de praktijk? In deze opinie sta ik stil bij enkele belangrijke bevindingen uit de evaluatie en laat ik zien waar gemeenten maatwerk kunnen inzetten om schuldhulpverlening duurzamer te maken.

Sneller perspectief maar niet altijd voor iedereen passend

Een belangrijke conclusie uit [de evaluatie](#) is dat cliënten sneller perspectief ervaren. Schuldhulpverleners signaleren dat cliënten gemotiveerder zijn en trajecten vaker afronden. Dat is een belangrijke winst.

Tegelijkertijd laat het rapport zien dat deze verkorting niet voor iedere cliënt passend is. Motivatie vertaalt zich niet altijd naar een gedragsverandering voor de lange termijn. Met name bij mensen met complexe problematiek ontstaat spanning tussen de formele schuldoplossing en feitelijke financiële stabiliteit. Het rapport benadrukt daarom het belang van maatwerk en beleidsruimte voor gemeenten om bewuste keuzes te maken.

'Een korter traject lost schulden op, maar niet altijd de oorzaak'

Leereffect onder druk

De evaluatie benoemt het belang van het leereffect van schuldhulpverlening. Schuldhulp is meer dan het oplossen van schulden. Het is ook een proces van inzicht, gedragsverandering en het aanleren van financiële vaardigheden.

De [staatssecretaris](#) onderkent deze zorg en benadrukt dat schuldhulpverlening niet per definitie eindigt na afronding van de schuldregeling. Binnen de verdere ontwikkeling van de Basisdienstverlening schuldhulpverlening wordt ingezet op begeleiding en nazorg, volgens het uitgangspunt: zo kort als mogelijk en zo lang als nodig.

Daarmee wordt terecht erkend dat financiële zelfredzaamheid niet altijd samenvalt met het moment waarop schulden juridisch zijn opgelost. Toch laat de praktijk zien dat nazorg nog vaak een kwetsbare fase is. Wanneer de schulden zijn opgelost komt begeleiding en nazorg niet altijd van de grond. Juist daar ontstaat het risico op terugval.

Maatwerk verdient een stevigere plek binnen schuldhulp

Door maatwerk toe te passen versterk je de schuldhulp voor de kwetsbaarste groepen. Schuldhulpverleners beschikken al over ruimte om keuzes te maken die aansluiten bij de situatie van de cliënt. Die ruimte wordt echter nog niet altijd optimaal benut.

Daarom benoem ik graag 3 voorbeelden om via maatwerk in te zetten op duurzame financiële stabiliteit.

1. Langer begeleiden waar nodig

Een schuldregeling hoeft niet altijd zo kort mogelijk te duren. In sommige situaties kan een langere looptijd beter aansluiten bij de situatie van de cliënt. Bijvoorbeeld als een cliënt een opleiding nodig heeft om zijn kansen op de arbeidsmarkt duurzaam te vergroten. Tijdens een opleiding is er minder ruimte om te werken en daalt zijn afloscapaciteit. In een strak traject van achttien maanden is dit niet mogelijk. Elke euro telt en de ruimte om te investeren in ontwikkeling is beperkt. In zo'n situatie kan een langere looptijd beter aansluiten bij de situatie van de cliënt. Door meer tijd te nemen ontstaat rust. De cliënt kan de opleiding afronden, werken aan financiële vaardigheden en stap voor stap bouwen aan een sterker inkomensperspectief. Gedragsverandering krijgt dan daadwerkelijk de kans om te beklijven.

2. Kritischer kijken naar saneringskredieten

[Saneringskredieten](#) bieden snelheid en duidelijkheid, maar zijn niet voor iedere cliënt de meest duurzame oplossing. Bij instabiel inkomen of kwetsbare problematiek kan schuldbemiddeling meer ruimte bieden voor begeleiding, monitoring en bijsturing.

3. Bewuster omgaan met het nul-aanbod

Bij het aanbieden van een [nul-aanbod](#) is het belangrijk om te weten dat er 2 soorten zijn. Bij een *nul-aanbod- direct kwijting* krijgt de cliënt direct kwijting van de schulden en is er, nadat de schuldeisers akkoord zijn gegaan, weinig ruimte voor begeleiding tijdens het traject. Nazorg komt vaak niet van de grond wat een risico vormt voor terugval bij kwetsbare cliënten.

Bij een *prognose-nul-aanbod* wordt het traject doorlopen als een normaal schuldregelingstraject. Pas na 18 maanden volgt finale kwijting. De looptijd van het traject dient als stok achter de deur. Tijdens de 18 maanden geldt een inspannings- en inlichtingenplicht voor de cliënt maar er is ook veel ruimte voor goede begeleiding. Er is tijd om te werken aan stabiel inkomen, gedrag en financiële vaardigheden.

Conclusie

De verkorting van de Wsnp en de Msnp bieden duidelijke voordelen. Cliënten ervaren sneller perspectief en trajecten verlopen efficiënter. Dat zijn belangrijke verbeteringen. Tegelijkertijd laat de evaluatie zien dat snelheid niet voor iedereen de beste passende oplossing is. Sommige cliënten hebben baat bij een kort traject, terwijl anderen meer tijd en begeleiding nodig hebben om duurzame gedragsveranderingen te realiseren.

De praktijk laat zien dat de sleutel ligt in bewuste beleidsruimte en maatwerk. Dat betekent durven kiezen voor langere begeleiding waar dat nodig is, kritischer kijken naar saneringskredieten en weloverwogen omgaan met verschillende vormen van het nul-aanbod.

Als gemeenten die ruimte goed benutten, ontstaat schuldhulpverlening die niet alleen sneller is, maar ook duurzamer. Pas dan bereiken we waar het werkelijk om draait. Cliënten die niet alleen schuldenvrij worden, maar ook financieel stabiel blijven.

23. Vertrouwen centraal stellen in de Participatiewet: hoe doe je dat?

Harnold van der Vegte (bron: Pont Zorg en Sociaal 23 februari 2026)



Met de herziene Participatiewet moet vertrouwen in mensen met een bijstandsuitkering centraal staan in de dienstverlening van gemeenten. Vertrouwen vraagt alleen meer dan een herziene wet. Het vraagt om een fundamentele en verreikende herinrichting van de dienstverlening van veel gemeenten. Alleen zien we dat veel gemeenten worstelen met deze omslag. Senior onderzoeker bij Significant Public, Harnold van der Vegte, spreekt met gemeenten die hierin vooroplopen. Want hoe geef je vertrouwen nu echt vorm in de praktijk? En hoe zorg je dat het niet bij mooie woorden blijft, maar dat vertrouwen vanuit gemeenten ook écht voelbaar wordt voor inwoners?

Vertrouwen als centraal begrip in de Participatiewet

Vertrouwen is in de basis een houding die we innemen, waarbij we ervoor kiezen om uit te gaan van de betrouwbaarheid, eerlijkheid en goede bedoelingen van iemand of iets anders. Dit kan je partner zijn, je collega, of iemand die je begeleidt vanuit je functie, zoals een klantmanager die vertrouwen heeft in een cliënt. Maar het kan ook iets abstracts zijn, zoals het vertrouwen in het systeem van toewijzing van bijstandsuitkeringen, waarbij je erop rekent dat regels eerlijk worden toegepast en het proces voorspelbaar verloopt.

De [herziening van de Participatiewet](#) heeft onder andere als doel dat gemeenten mensen met een bijstandsuitkering meer vanuit vertrouwen benaderen. Het lastige hieraan is dat dit vertrouwen niet zo eenvoudig kunt inbakken in een wet. Vertrouwen staat in velerlei opzichten juist haaks op wetten en regels, die in het leven zijn geroepen om onzekerheden te verminderen en risico's te beheersen. Vertrouwen vraagt daarentegen juist om het loslaten van controledrang en het toelaten van onzekerheid.

Een herziene wet kan geen vertrouwen vanuit gemeenten in inwoners dicteren, maar kan hoogstens de wettelijke omstandigheden creëren waarbinnen gemeenten meer vertrouwen *kunnen* hebben in hun inwoners. Door bijvoorbeeld gemeenten ruimte te geven om minder te *moeten* controleren, om maatwerk toe te *kunnen* passen, en minder streng te *moeten* handhaven. Dit vraagt echter wel van gemeenten deze zij deze wettelijke omstandigheden omarmen om hun dienstverlening meer vanuit vertrouwen in te richten.

Vertrouwen in de praktijk

In de praktijk zien we dat veel gemeenten deze mogelijkheden binnen de huidige Participatiewet al benutten om hun inwoners meer vanuit vertrouwen te benaderen. Sommige gemeenten zijn hier al ver mee, zoals de gemeente Enschede en Tilburg, het participatiebedrijf STOER (Oude IJsselstreek) en het werkleerbedrijf Fijnder (Berkelland, Oost-Gelre en Winterswijk)

Wat bij hen opvalt, is dat zij nadrukkelijk open en onbevooroordeeld het eerste gesprek aangaan met inwoners die een bijstandsuitkering aanvragen. Petra Hulstein, teamleider Bestaanszekerheid bij STOER zegt hierover: *“Soms zijn mensen zenuwachtig als ze voor het eerst met ons in contact komen. Doordat we snel en afspraak inplannen en in gesprek gaan zonder direct te oordelen, merken we dat inwoners zich vrijer voelen om zaken op tafel te leggen die in hun privésituatie spelen”*. Deze houding komt ook tot uitdrukking in de omgeving waar het gesprek plaatsvindt. Petra: *“Voor het intakegesprek nodigen we inwoners uit bij ons DRU-gebouw. Dit is geen gebouw met allemaal witte spreekkamers, maar heeft juist een hele huiselijke sfeer, waar ze door iemand worden ontvangen met een kop koffie of thee”*.

Sommige gemeenten kiezen ervoor, als blijk van vertrouwen, om minimale informatie op te vragen bij hun inwoners. Ingeborg Aalbers, inkomensconsulent bij Fijnder, *“We voeren het gesprek zonder dat we bewijsstukken opvragen. Tuurlijk moeten ze hun bankpas en ID-kaart meenemen, maar verder vragen we zo min mogelijk op. Mijn ervaring is dat je dan een natuurlijker gesprek krijgt”*. Ook in de Oude IJsselstreek is dit uitgangspunt leidend. Petra legt uit: *“We vragen op voorhand weinig informatie op. Zo werpen we geen barrières op om een uitkering aan te vragen. Doen we dat wel, dan vallen sommige inwoners met veel problemen buiten de boot, omdat ze veel informatie moeten doorgeven. Dat is niet wat een vangnet moet zijn”*.

Verder komt vertrouwen tot uiting in de wijze waarom klantmanagers bij gemeenten omgaan met wetten en regels. Zoals Jan de Boer, coördinator kwaliteitszorg van de gemeente

Enschede, uitlegt: *"We moeten ons natuurlijk aan de wet houden. Maar we kijken altijd of er redenen zijn om daarvan af te wijken als de situatie daarom vraagt. Bijvoorbeeld door het evenredigheidsbeginsel toe te passen als de gevolgen van een handhavingsmaatregel veel negatieve gevolgen heeft, bijvoorbeeld bij ouders met kleine kinderen"*. Soms blijkt er gewoonweg meer mogelijk binnen de wet dan anderen denken, volgens Theo Beijer, directeur van Fijnder: *"Er staat nergens in de wet dat je bankafschriften moet opvragen. Je moet het inkomen en het vermogen vaststellen, maar je bent vrij om dat op je eigen manier te doen, als je maar voldoende zekerheid hebt"*.

Kortom: vertrouwen krijgt bij gemeenten onder meer vorm in de manier waarop zij inwoners ontvangen en benaderen, drempels wegnemen en hun omgang met wetten en regels.

Voorwaarden voor deze nieuwe houding

Maar voordat klantmanagers deze houding van vertrouwen innemen, moet er wel iets gebeuren. Vertrouwen komt niet vanzelf tot stand, maar is het resultaat van keuzes in het gemeentelijk beleid en de uitvoering. Dat begint bij het concretiseren van het begrip 'vertrouwen'. Octavia Rietveld, beleidsadviseur bij de gemeente Tilburg: *"Vertrouwen is zo'n containerbegrip; iedereen heeft er een ander beeld bij. Daarom is het nodig om een gezamenlijk beeld te krijgen wat je daaronder verstaat, om te zorgen dat dit door iedereen goed wordt ingevuld"*. Zonder zo'n gemeenschappelijk taal blijft het risico bestaan dat iedere klantmanager een eigen interpretatie aanhoudt, waardoor het begrip verwatert of zelfs tegenstrijdig wordt toegepast.

Werken vanuit vertrouwen vraagt ook om andere vaardigheden, zo merken gemeenten op. Als klantmanager moet je immers een open en prettig gesprek kunnen voeren en door kunnen vragen zonder wantrouwend over te komen. Daarom investeert Fijnder bijvoorbeeld in gesprekstechnieken en 'coaching on the job'. Maar soms zien we dat gemeenten ook nieuwe professionals aantrekken, zoals in Enschede gebeurt. Jan: *"We selecteren nu bewust nieuwe consultants met een andere achtergrond. Vroeger lag de nadruk meer op juridische kennis. Nu werven we vooral sociaal werkers, die meer in staat zijn om zich in te leven"*.

Bovenal vraagt deze nieuwe houding ook een breed commitment van uitvoerders, beleidsmakers, leidinggevendenden, bestuurders en raadsleden. Professionals kunnen alleen vanuit vertrouwen inwoners ondersteunen als zij hierin ook vertrouwd worden. Dat betekent bijvoorbeeld dat deze partijen niet in de controledrang schieten, als er zich toch situaties voordoen waarbij inwoners dit vertrouwen schaden. *"Om die reden"*, zo legt Jan de Boer uit, *"zegt onze clustermanager altijd tegen onze consultants: als je een beslissing neemt die afwijkt, wees niet bang dat je hierop wordt afgerekend. Wij staan achter je!"*. Het is belangrijk dat klantmanagers zich gesteund voelen om inwoners vanuit vertrouwen te benaderen.

Deze nieuwe houding vanuit gemeenten, die vertrekt vanuit vertrouwen in haar inwoners, vraagt dus ook van andere partijen in het sociale zekerheidsstelsel dat zij zich anders verhouden tot elkaar. Wantrouwen elders in het stelsel werkt immers door in de uitvoering.

Grenzen aan vertrouwen

Dit alles betekent overigens niet dat gemeenten inwoners blindelings op hun woorden moeten geloven of dat een besluit geen negatieve gevolgen mag hebben voor inwoners. Zoals Octavia Rietveld treffend zegt: *"We benaderen iedereen vanuit vertrouwen en zonder vooringenomenheid. Maar we zijn niet naïef"*.

In de praktijk zien we bijvoorbeeld dat gemeenten flexibel omgaan met hun werkwijze. Hoewel vertrouwen het uitgangspunt is, laten ze dit los als hier gegronde redenen voor zijn.

Theo Beijer, directeur van Fijnder: *"We gaan in onze dienstverlening uit van het goede van de mens. Maar als iemand willens en wetens verkeerde informatie verstrekt, zijn we natuurlijk alerter. Bijvoorbeeld als iemand geen consistent verhaal vertelt of je merkt dat de cliënt meebeweegt naar een bepaalde, voor hem of haar gunstige uitkomst. Dan passen we onze werkwijze aan en vragen we meer informatie op"*. Vertrouwen is dus niet kritikloos. Als er aanwijzingen zijn dat het vertrouwen wordt geschaad, schakelen gemeenten over naar een andere werkwijze.

Ook passen veel gemeenten steekproeven toe om te controleren of de aanvragen wel terecht zijn geweest. Theo: *"Het blijft immers gemeenschapsgeld"*. Dit geldt bijvoorbeeld voor de gemeente Oude IJsselstreek. Petra: *"We benadrukken in het intakegesprek dat de aanvraag op een later moment nog een keer kan worden beoordeeld en dat we dan extra bewijsstukken opvragen"*. Deze steekproeven kunnen ook aanleiding zijn om de eigen werkwijze onder de loep te nemen, legt Theo van Fijnder uit: *"Bij onze steekproeven mag maximaal 5% van de aanvragen niet kloppen. Als dat hoger is, gaan we dat analyseren en zetten we daar acties op uit"*. Zo combineren ze vertrouwen 'aan de voorkant' met een check op rechtmatigheid van de uitgaven 'aan de achterkant'.

Vertrouwen is nooit grenzeloos. Tegelijkertijd merken we dat gemeenten vooralsnog deze grenzen van vertrouwen voorzichtig aftasten. Juist nu steeds meer gemeenten hun dienstverlening vanuit vertrouwen inrichten, is het belangrijk om niet alleen te vieren wat hierin al lukt, maar ook eerlijk te zijn over waar het wringt en te bespreken hoe daarmee om te gaan. Daarin schuilt een grote opgave voor de toekomstige uitvoering van de Participatiewet. Want hoeveel ruimte voor vertrouwen durven we écht aan? En zijn we bereid om duidelijke grenzen te stellen aan ons vertrouwen in inwoners wanneer dat nodig is?

24. Pilot noodsteunpunten van start in 70 gemeenten

[Eric de Kluis](#) Binnenlands Bestuur 25 februari 2026

Zeventig gemeenten experimenteren met noodsteunpunten waar inwoners terecht kunnen wanneer basisvoorzieningen uitvallen.



ANP / Hollandse Hoogte / Tim de Voogt

In [bijna zeventig gemeenten](#), verspreid over alle 25 veiligheidsregio's, is een landelijke pilot met noodsteunpunten van start gegaan. Met deze fysieke steunpunten moeten gemeenten beter kunnen inspelen op crisissituaties en de uitval van vitale voorzieningen. De proef wordt uitgevoerd door het Nederlands Instituut Publieke Veiligheid (NIPV), in opdracht van de VNG, de veiligheidsregio's en het ministerie van Justitie en Veiligheid.

Vier vragen

Een noodsteunpunt is bedoeld als centrale locatie waar inwoners terecht kunnen wanneer bijvoorbeeld stroom, telecom of andere basisvoorzieningen uitvallen. In elk geval ontvangen zij daar actuele en betrouwbare informatie. In de pilot wordt daarnaast onderzocht of de steunpunten ook andere vormen van ondersteuning kunnen bieden.

Vier vragen staan centraal: welke uitgangspunten en middelen zijn nodig voor een goed functionerend noodsteunpunt, hoe wordt de informatievoorziening ingericht, wat is de rol van maatschappelijke initiatieven en burgerhulpverlening, en wat is er nodig om steunpunten langdurig operationeel te houden bij aanhoudende crises?

Landelijk netwerk

Volgens de VNG vraagt maatschappelijke weerbaarheid om een sterke lokale aanpak. Gemeenten staan als eerste overheid dicht bij inwoners en ondernemers en werken daarom nauw samen met de veiligheidsregio's. In Utrecht vond in december al een oefening plaats met een noodsteunpunt, als onderdeel van de pilot.

Het kabinet stelde bij de Voorjaarsnota 2025 middelen beschikbaar om de weerbaarheid te versterken. De ontwikkeling van een landelijk netwerk van noodsteunpunten en regionale coördinatiepunten is daarvan een belangrijk onderdeel.

Het is de bedoeling dat begin 2027 een advies uit de proef voortkomt.